

SZÉCHENYI 2020

MINISZTERELNÖKSÉG

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

az

EMVA forrásból finanszírozásra kerülő intézkedésekre vonatkozó felhívásokhoz

Verzió: 3.0

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A vidéki térségekbe beruházó Európa

Tartalom

1. Az Útmutató célja, hatálya	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2. Kizáró okok listája	3
3. A támogatási kérelmek elbírálásának módja	5
3.1 A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja standard eljárásrendben	5
3.2 A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja egyszerűsített eljárásrendben	9
4. Tájékoztatás kifogás benyújtásának lehetőségéről	13
5. Tájékoztató támogatói okirat kibocsátásáról vagy a támogatási szerződés megkötéséről	14
6. A biztosítéknyújtási kötelezettségre vonatkozó tájékoztató	15
7. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek	16
8. Tájékoztatás a projektek megvalósításáról, finanszírozásáról, és előrehaladásának követéséről	19
9. A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó tájékoztató	28
10. Tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó kötelezettségek	30
11. A Felhívással, a projektkiválasztási eljárással és a projektmegvalósítással kapcsolatos legfontosabb jogszabályok	30
12. A környezetvédelmi, esélyegyenlőségi és a nők és férfiak egyenlőségét biztosító követelmények	33

1. Az Útmutató célja, hatálya

Az Általános Útmutató az EMVA forrásból finanszírozásra kerülő intézkedésekre vonatkozó felhívásokhoz c. dokumentum (a továbbiakban: ÁÚF) célja, hogy a meghirdetésre kerülő felhívások tekintetében tájékoztatást nyújtson a támogatást igénylőkre vonatkozó általános feltételekről.

Az ÁÚF jelen verziója a felhívások elválaszthatatlan része, amely tartalmazza a támogatási kérelem benyújtásához szükséges információkat.

Az ÁÚF-ben foglaltaktól való eltérés kizárólag a Felhívás jelen dokumentumra, és annak konkrét pontjára történő hivatkozással ellátott rendelkezése esetén lehetséges. Amennyiben a Felhívásban foglaltak valamely fejezet tekintetében eltérnek az ÁÚF-ben megfogalmazott általános előírásoktól, akkor a Felhívásban szabályozottak az irányadók.

Felhívjuk a tisztelt támogatást igénylők figyelmét, hogy az ÁÚF, valamint a Felhívások és dokumentumaik esetén az irányító hatóság (a továbbiakban: IH), illetve a Miniszterelnökség a változtatás jogát fenntartja, ezért kérjük, hogy kövessék figyelemmel a www.szechenyi2020.hu honlapon megjelenő közleményeket! A beadás előtt ellenőrizték, hogy a támogatási kérelmet a honlapon szereplő feltételeknek megfelelően állították össze, mert az ettől való (akár formai, akár tartalmi) eltérés esetén a támogatási kérelem elutasításra kerülhet.

Az ÁÚF-ben, a Felhívásban, illetve a kapcsolódó egyéb dokumentumokban alkalmazott fogalmak használata és értelmezése tekintetében a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet) 3.§-ban foglaltak az irányadók.

2. Kizáró okok listája

Nem ítéhető meg támogatása támogatást igénylőnek illetve nem köthető támogatási szerződés, avagy nem adható ki támogatói okirat,

1. ha az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvényben (a továbbiakban: Áht.) foglaltak szerint nem felel meg a rendezett munkaügyi kapcsolatok követelményének,
2. köztulajdonban álló gazdasági társaság esetén, ha az Áht.-ban foglaltak szerint a köztulajdonban álló gazdasági társaságok takarékosabb működéséről szóló 2009. évi CXXII. törvényben foglalt közzétételi kötelezettségének nem tett eleget,
3. ha olyan gazdálkodó szervezet, amely az Áht. 1. § 4.) pontja szerint nem átlátható szervezet,¹
4. ha a támogatási rendszerből való kizárás hatálya alatt áll,
5. ha harmadik személy irányában olyan kötelezettsége áll fenn, amely a támogatással létrejött projekt céljának megvalósulását megghiúsíthatja,
6. ha a támogatási döntés tartalmát érdemben befolyásoló valótlan, hamis vagy megtévesztő adatot szolgáltatott vagy ilyen nyilatkozatot tett,
7. ha jogerős végzéssel elrendelt felszámolási, csőd-, végelszámolási vagy egyéb – a megszüntetésére irányuló, jogszabályban meghatározott – eljárás alatt áll,

¹ Magyarországi beruházások ösztönzéséhez kapcsolódóan közvetlenül nyújtott fejlesztési célú támogatás esetén a támogatást igénylő szervezet átlátható szervezetnek minősítéséről a Kormány egyedi határozatban dönt

8. aki nem felel meg a pályázati felhívásban rögzített állami támogatási szabályoknak,
9. aki nem rendelkezik *a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről* szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: MVH eljárási törvény) 9/B. § b) pontja szerinti ügyfél-azonosítóval – figyelemmel az MVH eljárási törvény 28. § (3) bekezdésére, (konzorcium esetén a konzorcium valamennyi tagja nem rendelkezik fenti ügyfél-azonosítóval),
10. jogszabályban vagy a pályázati felhívásban meghatározott a támogatói okirat kiadásának vagy a támogatási szerződés megkötésének feltételeként meghatározott nyilatkozatokat nem teszi meg, dokumentumokat nem nyújtja be vagy a megtett nyilatkozatát visszavonja,
11. mint költségvetési szerv, gazdasági társaság és az ezen gazdasági társaság többségi tulajdonosának többségi tulajdonában álló más gazdasági társaság kedvezményezett a 2007-2013 közötti programozási időszakban az európai uniós társfinanszírozású projektjének megvalósítása során a támogatási szerződésben rögzített ütemezéshez képest felmerült késedelmét nem dolgozta le, amíg e késedelem fennáll, vagy
12. mesterségesen teremtette meg a támogatási jogosultság megszerzéséhez szükséges körülményeket azzal a céllal, hogy a támogatási rendszer céljaival ellentétes előnyhöz jusson.

A felhívás további kizáró okokat tartalmazhat!

3. A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja

3.1 A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja standard eljárásrendben

A támogatási kérelem elkészítése

A támogatási kérelmet a www.mvh.gov.hu oldalon keresztül elérhető Elektronikus ügyintézés felületen történő bejelentkezést követően, Ügyfélkapun keresztül kell benyújtani.

A hiányos támogatási kérelmek elkerülése érdekében a támogatási kérelmek töltöttségét a kitöltő program ellenőrzi, a nyilvánvalóan hibás, nem értelmezhető adatokkal, avagy hiányosan kitöltött támogatási kérelem véglegesítését és benyújtását a kitöltő program nem engedélyezi. A kérelem sikeres benyújtása nem jelenti a támogatási kérelem tartalmi megfelelését!

A támogatási kérelem véglegesítése és benyújtása

A támogatási kérelem kitöltését és benyújtását segíti a „Segédlet”, amelyet a támogatást igénylők a www.szechenyi2020.hu oldalon is elérhetnek. A támogatást igénylők az ügyfélnyilvántartásba vételről a www.mvh.gov.hu oldalon tájékozódhatnak. A támogatási kérelem benyújtására e honlapon keresztül az Elektronikus ügyintézés felületen regisztráció után van lehetőség. Kérjük, hogy a támogatási kérelem sikeres kitöltése és beküldése érdekében tanulmányozza át a kézikönyvet.

A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumokat elektronikus úton elektronikus formában, vagy papír alapú dokumentumok esetében szkennelés útján előállított, olvasható formában kell csatolni a kérelemhez.

Ha a támogatásra rendelkezésre álló - fókuszterületenként is meghatározott - kötelezettségvállalási keret kimerül - ide értve a felhívás keretösszegének csökkentését is - vagy annak kimerülése előre jelezhető, az irányító hatóság a benyújtási határidő előtt a benyújtás lehetőségét felfüggesztheti vagy a felhívást lezárhatja.

Forráskimerülés esetén az IH vezetője külön IH közleményben rendelkezik a támogatási kérelem benyújtás lehetőségének felfüggesztéséről vagy a felhívás lezárásáról.

A támogatási kérelem a benyújtását követően a kérelembenyújtásra nyitva álló, az IH által közleményben meghatározott időpontig szerkeszthető, módosítható. A benyújtást követő újraszerkesztés, módosítás az informatikai rendszer sajátossága okán a kérelem visszavonásaként értelmezett, az adatok betöltése mellett új kérelemként jelenik meg, és kerül rögzítésre, azaz új vonalkódot kap.

Bármely ügyfélkapun keresztül benyújtott dokumentum beérkezésének tényét, tartalmát és annak időpontját a Központi Elektronikus Szolgáltató Rendszer (KR) által a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett, kamarai meghatalmazott igénybevétele esetén a kamarai meghatalmazott ügyfélkapus értesítési tárhelyére küldött értesítés igazolja.

Meghatalmazásra vonatkozó szabályok

A támogatási kérelem, az egységes kérelem, a kifizetési igénylés benyújtása során a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett helyett az ügyfél-nyilvántartási rendszerben kérelemre nyilvántartásba vett besorolású meghatalmazott is eljárhat. A meghatalmazás nyilvántartásba vételének és megszüntetése bejelentésének szabályait a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 1. melléklet 8/A.1–8/A.7. pontja határozza meg.

Ha a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett helyett és nevében az egyes eljárási cselekmények elektronikus ügyintézése során az ügyfél-nyilvántartási rendszerben kérelemre nyilvántartásba vett besorolású ügyfélként szereplő kamarai meghatalmazott jár el, a kamarai meghatalmazott a saját ügyfélkapuját használja az eljárási cselekmények elektronikus elvégzéséhez. A kamarai meghatalmazás nyilvántartásba vételének és megszüntetése bejelentésének szabályait a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 1. melléklet 8/A.8–8/A.11. pontja tartalmazza.

Az EMVA és ETHA forrásból származó támogatások esetén, ha a kifizető ügynökség vagy az irányító hatóság által küldött iratok megküldése ügyfélkapun keresztül történik, az ügyfélkapun keresztül megküldött irat a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy meghatalmazottja értesítési tárhelyéről való letöltése útján történő átvétel napján kézbesítettnek minősül, ha a Központi Elektronikus Szolgáltató Rendszer az irat kézhezvételét igazolja vissza.

Az EMVA és ETHA forrásból származó támogatások esetén, ha a támogatást igénylőnek, illetve kedvezményezettnek meghatalmazottja van, az iratokat a meghatalmazott részére kell megküldeni. A támogatást igénylő, illetve kedvezményezett kérheti, hogy akkor is számára kerüljön kézbesítésre az irat, ha az ügyben meghatalmazottja van, kivéve a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 57/B. § (6) bekezdése szerinti esetet.

Az EMVA és ETHA forrásból támogatott intézkedések esetén, ha a támogatást igénylőnek, illetve kedvezményezettnek több meghatalmazottja van, az iratok az átvételre írásban kijelölt meghatalmazottnak, ilyen kijelölés hiányában vagy több írásbeli kijelölés esetén - az ügyfél egyidejű értesítésével - az adott intézkedésben utoljára eljáró, hatályos képviseleti joggal rendelkező meghatalmazottnak kerülnek kézbesítésre.

A támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzése

A felhívásban illetve IH közleményben rögzített szakasz zárását vagy pályázat beadási határmegkezdését követően megkezdődik a jogosultsági ellenőrzés, a felhívásban szereplő szempontok szerint.

A mikro-, kis- és középvállalkozások számára is nyitva álló, standard kiválasztási eljárásrenddel érintett felhívásokra, valamint a helyi vagy területi önkormányzatok számára is nyitva álló, standard vagy a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 57/A. § (2) és (3) bekezdése szerinti kiválasztási eljárásrenddel érintett felhívásokra benyújtott támogatási kérelmek esetén a jogosultsági ellenőrzés kizárólag a közigazgatási adatbázisokban rendelkezésre álló, hozzáférhető vagy más közhiteles nyilvántartásokból elérhető adatok ellenőrzésére, az Áht. 50. § (1) bekezdése szerinti feltételeknek való megfelelésre, valamint a támogatási kérelemhez csatolandó mellékletek teljeskörűségének vizsgálatára irányulhat.”

Ha a támogatási kérelem hiányos vagy hibás és ezért nem felel meg a felhívásban meghatározott jogosultsági szempontoknak - ha az adott jogosultsági szempontot igazoló dokumentum hiánya vagy hibája hiánypótlás keretében pótolható és a felhívás lehetőséget nyújt a hiánypótlásra -, legalább öt legfeljebb tizenöt napos határidő kitűzésével, az összes hiány vagy hiba megjelölésével a támogatást igénylőt fel kell szólítani a hiányosságok pótlására és a hibák javítására. Hiánypótlásra egyszer van lehetőség.

A támogatási kérelem nyilvánvaló hibáját az IH vagy a nevében eljáró szerv kijavíthatja, amelyről a támogatást igénylőt - indokolt esetben - értesíti.

Ha a támogatási kérelem a hiánypótlást követően sem felel meg a jogosultsági feltételeknek, vagy a jogosultsági szempontoknak való megfelelés a hiánypótlás benyújtását követően sem alátámasztott, illetve a hiánypótlási felhívásra adott válaszadási határidő elmulasztása okán nem állapítható meg a jogosultsági szempontoknak való megfelelés, a támogatási kérelem elutasításra kerül, amiről a támogatást igénylőt a hiánypótlás ellenőrzését követően, illetve a válaszadási határidő eredménytelen lejárta után értesíteni kell.

A támogatási kérelem adatai helyénvalóságának ellenőrzése és a szabálytalanságok megelőzése érdekében a projektmegvalósítás tervezett helyszínének felkeresését (előzetes helyszíni szemle) lehet elrendelni. Ha az előzetes helyszíni szemle a támogatást igénylő közreműködése nélkül, külső vizsgálattal (szemrevételezéssel, méréssel) vagy távérzékeléssel elvégezhető, mellőzhető a szemléről történő tájékoztatás. Ebben az esetben a helyszíni szemle a támogatást igénylő vagy alkalmazottja, meghatalmazottja jelenléte nélkül is elvégezhető. Ez esetben a helyszíni szemlén felvett jegyzőkönyv másolatát - annak lezárását követő tizenöt napon belül - elektronikus kapcsolattartás esetén az ügyfélkapu rendszerén keresztül, egyéb esetben postai úton kell kézbesíteni a támogatást igénylő részére. A jegyzőkönyvre a támogatást igénylő a kézhezvételtől számított nyolc naptári napon belül észrevételt tehet.

A támogatást igénylőre nézve terhelő megállapításokat tartalmazó jegyzőkönyv egy másolati példányát az ellenőr - ha az ehhez szükséges technikai feltételek adottak - köteles a támogatást igénylőnek a helyszínen átadni vagy azt részére a jegyzőkönyv lezárásától számított tizenöt naptári napon belül megküldeni, amelyre a támogatást igénylő a jegyzőkönyv kézhezvételétől számított nyolc naptári napon belül észrevételt tehet.

Az eljárási határidőbe nem számít bele a támogatást igénylő kiértékelésétől az ellenőrzés, illetve szemle befejezéséig eltelt idő, továbbá a helyszíni szemle jegyzőkönyvének a kedvezményezett részére történő átadásától vagy megküldésétől az észrevétel beérkezéséig tartó időtartam.

Ha a támogatást igénylő a helyszíni szemle lebonyolítását megtagadja, akadályozza, illetve a helyszíni szemlét végzőkkel nem működik együtt, a helyszíni szemlét végző tájékoztatja, hogy támogatási kérelme kizárásra kerül a további értékelésből.

Ha a jogosultsági vizsgálat eredményeként az állapítható meg, hogy a támogatási kérelemben megjelölt támogatási alap egy része tekintetében jogosult a támogatást igénylő a támogatásra, a támogatási kérelem a jogosult rész tekintetében kerül további értékelésre.

Amennyiben a támogatási kérelem vagy annak egy része megfelel a jogosultsági feltételeknek, az eljáró szerv megkezdi a támogatási kérelem tartalmi értékelését, és erről értesíti a támogatást igénylőt.

A támogatási kérelem tartalmi értékelése

A benyújtott támogatási kérelmek tartalmi értékelését törvényben meghatározott szakértői névsorból kiválasztott két értékelő végzi. A tartalmi értékelés folyamata a támogatási kérelmek minőségének tartalmi értékelési szempontok alapján történő vizsgálatát és ez alapján történő minősítését foglalja magában.

Amennyiben az értékelés során felmerül, hogy a támogatási kérelemben található, az értékeléshez szükséges információk nem egyértelműek, ellentmondásokat tartalmaznak, ezek tisztázására egyszeri alkalommal a támogatást igénylőtől tisztázó kérdés formájában információ kérhető legalább három, de legfeljebb tizenöt napos határidő biztosításával. A felhívás eltérő rendelkezése hiányában a támogatási kérelem benyújtására nyitva álló határidő utolsó napját követően a támogatási kérelemben szereplő támogatási alapra, illetve összegre nézve módosítási kérelem nem nyújtható be, a tisztázó kérdés megválaszolása nem vezethet ilyen módosításra. A támogatás alapját adott intézkedésre vonatkozóan a felhívás határozza meg.

Ha a támogatási kérelemben található információ nem egyértelmű - amennyiben erről a felhívás rendelkezik - a döntés-előkészítés érdekében szóbeli egyeztetési lehetőség biztosítható a támogatást igénylőnek. A szóbeli egyeztetés célja, hogy az értékelés során a felhívásban szereplő céloknak koncepcionálisan megfelelt támogatási kérelmek minél jobb szakmai és formai minőséget érjenek el a támogatói döntésig.

A tartalmi értékelés során a jogosultsági ellenőrzésnél írtak szerint kerülhet sor előzetes helyszíni szemlére.

A tartalmilag értékelt támogatási kérelmek döntésre kerülnek felterjesztésre az IH vezetőjének.

Döntés-előkészítő bizottság

Amennyiben erről a felhívás rendelkezik, az IH a támogatási kérelemtől születő döntés megalapozására döntés-előkészítő bizottságot állíthat fel, amely minden tartalmilag értékelt projektet megvizsgál és elkészíti a döntési javaslatát. A Döntés-előkészítő bizottság (a továbbiakban: DEB) a döntési javaslatot felterjeszti az IH vezetőjének.

Döntés és értesítés

Az IH vezetője az értékelő(k) által készített értékelő lap(ok) – DEB alkalmazása esetén annak döntési javaslata – alapján a támogatási kérelem támogatásáról vagy csökkentett összköltséggel, csökkentett mértékkel történő támogatásáról, a támogatási kérelem elutasításáról és annak indoklásáról – amennyiben a felhívás engedi tartaléklísta helyezéséről – vagy újraértékeléséről dönt.

A döntésről az eljáró szerv tájékoztatja a támogatást igénylőt és megküldi részére a támogatási szerződés tervezetét. Támogatói okirat alkalmazása esetén, mely elektronikus formában kerül kiállításra, aláírásra és megküldésre, az aláírt támogatói okirattal kell értesíteni a támogatást igénylőt. Csökkentett elszámolható összköltséggel, támogatási összeggel vagy támogatási alappal történő támogatói döntés esetén az elutasított tételekre vonatkozó részletes indokolást, valamint a kifogás benyújtásának lehetőségét és módját tartalmazó támogatói okirat kibocsátására kerül sor, külön értesítés nélkül.

Tartaléklista

Ha az adott támogatási kérelem megfelelt a támogathatósághoz szükséges minimális követelményeknek, de forráshiány miatt nem támogatható, az IH tartaléklistát képezhet. Ha az adott felhívás keretében további forrás kiosztására nyílik lehetőség, támogatást elsődlegesen az e listán szereplő támogatási kérelmet benyújtók kaphatnak.

Az IH a tartaléklistát addig tartja fenn, amíg a listán szereplő támogatási kérelmek tervezett megvalósítási időszaka összhangban van a programozási időszak finanszírozására vonatkozó uniós jogszabályi előírásokkal, és reális esély van további forráskiosztásra az adott felhívás vonatkozásában. A tartaléklista megszüntetéséről az IH vezetője dönt.

A tartaléklista megszüntetéséről a tartaléklistán szereplő támogatást igénylőket az eljáró szerv a lista megszüntetésétől számított 10 naptári napon belül tájékoztatja.

3.2 A támogatási kérelmek benyújtásának és elbírálásának módja egyszerűsített eljárásban

A támogatási kérelem elkészítése

A támogatási kérelmet a www.mvh.gov.hu oldalon keresztül elérhető Elektronikus ügyintézés felületen történő bejelentkezést követően, Ügyfélkapun keresztül kell elkészíteni és benyújtani.

A hiányos vagy hibás támogatási kérelmek elkerülése érdekében a támogatási kérelmek töltöttségét a kitöltő program ellenőrzi, a nyilvánvalóan hibás, nem értelmezhető adatokkal, avagy hiányosan kitöltött támogatási kérelem véglegesítését és benyújtását a kitöltő program nem engedélyezi. A kérelem sikeres benyújtása nem jelenti a támogatási kérelem tartalmi megfelelőségét!

A támogatási kérelem véglegesítése és benyújtása

A támogatási kérelem kitöltését és benyújtását segíti a „Segédlet”, amelyet a támogatást igénylők a www.szechenyi2020.hu oldalon is elérhetnek. A támogatást igénylők az ügyfélnyilvántartásba vételről a www.mvh.gov.hu oldalon tájékozódhatnak. A támogatási kérelem benyújtására e honlapon keresztül az Elektronikus ügyintézés felületen regisztráció után van lehetőség. Kérjük, hogy a támogatási kérelem sikeres kitöltése és beküldése érdekében tanulmányozza át a kézikönyvet.

A támogatási kérelemhez csatolandó dokumentumokat elektronikus úton elektronikus formában, vagy papír alapú dokumentumok esetében szkennelés útján előállított, olvasható formában kell csatolni a kérelemhez.

Ha a támogatásra rendelkezésre álló - fókuszterületenként is meghatározott - kötelezettségvállalási keret kimerül - ide értve a felhívás keretösszegének csökkentését is - vagy annak kimerülése előre jelezhető, az irányító hatóság a benyújtási határidő előtt a benyújtás lehetőségét felfüggesztheti vagy a felhívást lezárhatja.

Forráskimerülés esetén az IH vezetője külön IH közleményben rendelkezik a támogatási kérelem benyújtás lehetőségének felfüggesztéséről vagy a felhívás lezárásáról. A támogatási kérelem a benyújtását követően a kérelem benyújtásra az IH által közleményben meghatározott időpontig szerkeszthető, módosítható.

Bármely ügyfélkapun keresztül benyújtott dokumentum beérkezésének tényét, tartalmát és annak időpontját a Központi Elektronikus Szolgáltató Rendszer (KR) által a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett, kamarai meghatalmazott igénybevétele esetén a kamarai meghatalmazott ügyfélkapus értesítési tárhelyére küldött értesítés igazolja.

Meghatalmazásra vonatkozó szabályok

A támogatási kérelem, az egységes kérelem, a kifizetési igénylés benyújtása során a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett helyett az ügyfél-nyilvántartási rendszerben kérelemre nyilvántartásba vett besorolású meghatalmazott is eljárhat. A meghatalmazás nyilvántartásba vételének és megszüntetése bejelentésének szabályait a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 1. melléklet 8/A.1–8/A.7. pontja határozza meg.

Ha a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett helyett és nevében az egyes eljárási cselekmények elektronikus ügyintézésé során az ügyfél-nyilvántartási rendszerben kérelemre nyilvántartásba vett besorolású ügyfélként szereplő kamarai meghatalmazott jár el, a kamarai meghatalmazott a saját ügyfélkapuját használja az eljárási cselekmények elektronikus elvégzéséhez. A kamarai meghatalmazás nyilvántartásba vételének és megszüntetése bejelentésének szabályait a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 1. melléklet 8/A.8–8/A.11. pontja tartalmazza.

Az EMVA és ETHA forrásból származó támogatások esetén, ha a kifizető ügynökség vagy az irányító hatóság által küldött iratok megküldése ügyfélkapun keresztül történik, az ügyfélkapun keresztül megküldött irat a támogatást igénylő, illetve kedvezményezett vagy meghatalmazottja értesítési tárhelyéről való letöltése útján történő átvétel napján kézbesítettnek minősül, ha a Központi Elektronikus Szolgáltató Rendszer az irat kézhezvételét igazolja vissza.

Az EMVA és ETHA forrásból származó támogatások esetén, ha a támogatást igénylőnek, illetve kedvezményezettnek meghatalmazottja van, az iratokat a meghatalmazott részére kell megküldeni. A támogatást igénylő, illetve kedvezményezett kérheti, hogy akkor is számára kerüljön kézbesítésre az irat, ha az ügyben meghatalmazottja van, kivéve a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet 57/B. § (6) bekezdése szerinti esetet.

Az EMVA és ETHA forrásból támogatott intézkedések esetén, ha a támogatást igénylőnek, illetve kedvezményezettnek több meghatalmazottja van, az iratok az átvételre írásban kijelölt meghatalmazottnak, ilyen kijelölés hiányában vagy több írásbeli kijelölés esetén - az ügyfél egyidejű értesítésével - az adott intézkedésben utoljára eljáró, hatályos képviseleti joggal rendelkező meghatalmazottnak kerülnek kézbesítésre.

A támogatási kérelem jogosultsági ellenőrzése

Az eljáró szerv a támogatási kérelmet, annak elektronikus beérkezését követően:

- a) folyamatos elbírálás esetén a beérkezés sorrendjében bocsájtja jogosultsági ellenőrzésre,
- b) szakaszos elbírálás esetén legkésőbb a felhívásban rögzített szakasz zárását vagy beadási határnapját követően bocsájtja jogosultsági ellenőrzésre a felhívásban szereplő szempontok szerint.

A támogatási kérelem nyilvánvaló hibáját az eljáró szerv kijavíthatja, amelyről a támogatást igénylőt - indokolt esetben – értesíti.

Ha a felhívás lehetőséget biztosít hiánypótlásra, és a jogosultsági szempont(ok)nak való megfeleléshez hiánypótlás szükséges, erről az eljáró szerv a támogatást igénylőt értesíti, és legalább öt, legfeljebb

tizenöt napos határidő tűzésével felszólítja a támogatást igénylőt a támogatási kérelemnek kijavítására. Hiánypótlásra egyszer van lehetőség.

A támogatási kérelem tárgyában történő döntéshozatalt megelőzően adategyeztetésre kerülhet sor, a kérelemmel érintett terület-, illetve állatlétszám megállapítása, valamint a körülmények mesterséges megteremtésének vizsgálata érdekében. Ennek időtartama nem számít bele az eljárás időtartamába.

Ha a jogosultsági szempont(ok)nak való megfelelés a hiánypótlás benyújtását követően, illetve a hiánypótlási felhívásra adott válaszadási határidő elmulasztása okán sem állapítható meg, úgy a támogatási kérelem elutasításra kerül, amiről az eljáró szerv a támogatást igénylőt a hiánypótlás ellenőrzését, illetve a válaszadási határidő eredménytelen lejártaát követően értesíti. Ha a felhívás alapján az eljáró szerv a támogatási kérelemről születő döntéshez kizárólag a támogatást igénylő jogosultságát vizsgálja, és a támogatási kérelem megfelel a jogosultsági feltételeknek, a kérelem döntésre kerül felterjesztésre az IH vezetőjének.

A támogatási kérelem adatai helyénvalóságának ellenőrzése és a szabálytalanságok megelőzése érdekében a projektmegvalósítás tervezett helyszínének felkeresését (előzetes helyszíni szemle) lehet elrendelni. Ha az előzetes helyszíni szemle a támogatást igénylő közreműködése nélkül, külső vizsgálattal (szemrevételezéssel, méréssel) vagy távérzékeléssel elvégezhető, mellőzhető a szemléről történő tájékoztatás. Ebben az esetben a helyszíni szemle a támogatást igénylő vagy alkalmazottja, meghatalmazottja jelenléte nélkül is elvégezhető. Ez esetben a helyszíni szemlén felvett jegyzőkönyv másolatát - annak lezárását követő tizenöt napon belül - elektronikus kapcsolattartás esetén az ügyfélkapu rendszerén keresztül, egyéb esetben postai úton kell kézbesíteni a támogatást igénylő részére. A jegyzőkönyvre a támogatást igénylő a kézhezvételtől számított nyolc napon belül észrevételt tehet.

A támogatást igénylőre nézve terhelő megállapításokat tartalmazó jegyzőkönyv egy másolati példányát az ellenőr - ha az ehhez szükséges technikai feltételek adottak - köteles a támogatást igénylőnek a helyszínen átadni vagy azt részére a jegyzőkönyv lezárásától számított tizenöt napon belül megküldeni, amelyre a támogatást igénylő a jegyzőkönyv kézhezvételétől számított nyolc napon belül észrevételt tehet.

Az eljárási határidőbe nem számít be a támogatást igénylő kiértékelésétől az ellenőrzés, illetve szemle befejezéséig eltelt idő, továbbá a helyszíni szemle jegyzőkönyvének a kedvezményezett részére történő átadásától vagy megküldésétől az észrevétel beérkezéséig tartó időtartam.

Ha a támogatást igénylő a helyszíni szemle lebonyolítását megtagadja, akadályozza, illetve a helyszíni szemlét végző személyekkel nem működik együtt, a helyszíni szemlét végző tájékoztatja a támogatást igénylőt, hogy támogatási kérelme kizárásra kerül a további értékelésből.

Amennyiben a támogatási kérelem megfelel a jogosultsági feltételeknek, és a felhívás úgy rendelkezik, hogy az eljáró szervnek a támogatási kérelemről születő döntéshez tartalmi értékelési szempontokat is vizsgálnia kell, akkor az eljáró szerv megkezdi a támogatási kérelem tartalmi értékelését, és erről értesíti a támogatást igénylőt.

Ha az adategyeztetés eredményeként az állapítható meg, hogy a támogatási kérelemben megjelölt támogatási alap egy része tekintetében jogosult a támogatást igénylő a támogatásra, a támogatási kérelem a jogosult rész tekintetében kerül további értékelésre.

A támogatási kérelem tartalmi értékelése

A jogosultsági szempontból ellenőrzött és megfelelt támogatási kérelmeket az eljáró szerv a felhívásban szereplő tartalmi értékelési szempontok szerint értékeli. A tartalmi értékelés folyamata a

támogatási kérelmek minőségének tartalmi értékelési szempontok alapján történő vizsgálatát és ez alapján történő minősítését foglalja magában.

Amennyiben az értékelés során felmerül, hogy a támogatási kérelemben található, az értékeléshez szükséges információk nem egyértelműek, ellentmondásokat tartalmaznak, ezek tisztázására egyszeri alkalommal a támogatást igénylőtől tisztázó kérdés formájában információ kérhető legalább három, de legfeljebb tizenöt napos határidő biztosításával.

A tartalmi értékelés során a jogosultsági ellenőrzésnél írtak szerint kerülhet sor előzetes helyszíni szemlére.

Ha terület-, illetve állatlétszám alapú támogatási kérelem kiválasztása során tisztázó kérdés alkalmazására kerül sor, annak eredménye nem vezethet a támogatási összeg növelésére. Terület-, illetve állatlétszám alapú támogatások kiválasztási eljárása során szóbeli egyeztetésre nem kerülhet sor.

A tartalmilag értékelt támogatási kérelmeket az eljáró szerv döntésre terjeszti fel az IH vezetőjének.

Döntéshozatal és értesítés

A döntésről az elektronikus formában kiállított, aláírt és megküldött támogatói okirattal kell értesíteni a támogatást igénylőt. Csökkentett elszámolható összköltséggel, támogatási összeggel vagy támogatási alappal történő támogatói döntés esetén az elutasított tételekre vonatkozó részletes indokolást, valamint a kifogás benyújtásának lehetőségét és módját tartalmazó támogatói okirat kibocsátására kerül sor, külön értesítés nélkül.

A teljes körű elutasításról szóló értesítés részletes indokolással kerül megküldésre.

Tartaléklista

Ha az adott támogatási kérelem megfelelt a támogathatósághoz szükséges minimális követelményeknek, de forráshiány miatt nem támogatható, az IH tartaléklistát képezhet. Ha az adott felhívás keretében további forrás kiosztására nyílik lehetőség, támogatást elsődlegesen az e listán szereplő támogatási kérelmek kaphatnak.

Az IH a tartaléklistát addig tartja fenn, amíg a listán szereplő támogatási kérelmek tervezett megvalósítási időszaka összhangban van a programozási időszak finanszírozására vonatkozó uniós jogszabályi előírásokkal, és reális esély van további forráskiosztásra az adott felhívás vonatkozásában. A tartaléklista megszüntetéséről az IH vezetője dönt.

A tartaléklista megszüntetéséről a tartaléklistán szereplő támogatást igénylőket az eljáró szerv a megszüntetéstől számított 10 naptári napon belül tájékoztatja.

4. Tájékoztatás kifogás benyújtásának lehetőségéről

A támogatást igénylő az intézményrendszer döntése ellen a támogatási kérelem benyújtásának időpontjától kifogást nyújthat be, ha a projekt kiválasztási eljárásra, a támogatói döntés meghozatalára, a támogatói okirat kiadására vagy a támogatási szerződés megkötésére vonatkozó eljárás jogszabálysértő vagy a felhívásban foglalt előírásokba ütközik.

A kifogás benyújtására a kifogásolt döntés kézbesítésétől számított 10 naptári napon belül, egy alkalommal van lehetőség.

A támogatást igénylő kifogását az eljáró szerv Elektronikus ügyintézés felületén, ügyfélkapun keresztül, elektronikus úton nyújthatja be. A kifogást annak benyújtója az elektronikus alkalmazáson

keresztül mindaddig visszavonhatja, amíg kifogást elbíráló szerv azt érdemben el nem bírálta. A visszavont kifogást újból előterjeszteni nem lehet.

A kifogásban meg kell jelölni azon indokokat - a megsértett jogszabályban vagy a felhívásban foglalt rendelkezést - melyekre tekintettel kéri a döntés felülvizsgálatát. Indokolás és pontos hivatkozás hiányában a kifogás érdemi vizsgálat nélkül elutasításra kerül. A kifogás elbírálása során kizárólag a kifogásban vitatottak kivizsgálására kerül sor.

Kifogás benyújtására a támogatói okirat kibocsátását vagy a támogatási szerződés megkötését követően is lehetőség van, ha a támogatás folyósítására, visszakövetelésére vonatkozó eljárás jogszabálysértő, vagy a felhívásba, támogatási szerződésbe ütközik. A kifogás benyújtásának rendje megegyezik a támogatási kérelemről hozott döntés elleni kifogások benyújtásának rendjével.

A kifogás a beérkezéstől számított 30 napon belül kerül elbírálásra. Az elbírálás határideje egy alkalommal, legfeljebb 30nappal meghosszabbítható.

A kifogás elbírálásáig a kifogásban foglaltakkal összefüggő eljárási határidők nyugszanak. A kifogás tárgyában hozott döntés ellen további kifogás előterjesztésének nincs helye.

5. Tájékoztató támogatói okirat kibocsátásáról vagy a támogatási szerződés megkötéséről

A támogatásban részesített támogatást igénylővel az irányító hatóság támogatási szerződést köt, vagy részére támogatói okiratot bocsát ki.

Támogatói okirat

A támogatói okiratot a támogató minősített elektronikus aláírással ellátva bocsátja ki.

Ha a megítélt támogatás nem a kedvezményezett által benyújtott támogatási kérelem egészére vonatkozik, úgy a támogatási jogviszony létrejöttéhez a támogatói okirat kedvezményezett általi elfogadása is szükséges. A kedvezményezett általi elfogadásnak kell tekinteni, ha a támogatói okirat átvételét követően a kedvezményezett a kifogás benyújtására nyitva álló határidőn belül kifogást nem nyújt be. Ez esetben a támogatási döntés meghozatala és a támogatói okirat hatályba lépése között a projekt tartalom változása nem kezdeményezhető.

Támogatási szerződés

Támogatási szerződés akkor köthető, ha a kedvezményezett a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumokat, igazolásokat a megadott határidőn belül hiánytalanul és hibátlanul megküldte.

A szerződéskötési folyamat főbb lépései:

- Az eljáró szerv megküldi a támogatás megítéléséről hozott döntéssel egyidejűleg a támogatási szerződés tervezetét, a támogatási szerződés megkötéséhez benyújtandó dokumentumok listáját.
- A kedvezményezett az előírt dokumentumokat a megjelölt határidőn belül megküldi.
- Ha a kedvezményezett által megküldött dokumentumok hiányosak vagy hibásak, az eljáró szerv a beérkezéstől számított 10 naptári napon belül, legfeljebb 30 naptári napos határidő kitűzésével, az összes hiány, illetve hiba egyidejű megjelölésével hiánypótlásra hívja fel a kedvezményezettet.
- Ha a szerződéskötéshez szükséges valamely információ nem egyértelmű vagy ellentmondást tartalmaz, egy alkalommal az eljáró szerv tisztázó kérdést intézhet a kedvezményezett felé.
- Az eljáró szerv a támogatási szerződés megkötéséhez szükséges dokumentumok hiánytalan kézhezvételét követően az aláírt támogatási szerződést a kedvezményezettnek megküldi.

Támogatás csak hatályos támogatási szerződés vagy támogatói okirat alapján folyósítható.

A támogatási szerződés módosításának szabályait az Általános Szerződési Feltételek 4. fejezete tartalmazza.

6. A biztosítéknyújtási kötelezettségre vonatkozó tájékoztató

EMVA-ból származó forrásból nyújtott támogatás esetében kizárólag előleg fizetése esetén kell az előleg összegével megegyező összegű biztosítékot nyújtani. Az előleg igénybevételének lehetőségét a Felhívás tartalmazza.

A nyújtható biztosítékok köre:

A támogatás visszafizetésének biztosítéka lehet:

- a) készpénzletét,
- b) garanciavállaló nyilatkozat,
- c) garanciaszervezet által vállalt kezesség,
- d) biztosítási szerződés alapján kiállított – készfizető kezességvállalást tartalmazó – kötelezvény,
- e) az Áht. 92. § (1) bekezdése szerinti állami kezesség.

Az MVH – a felhívás eltérő rendelkezése hiányában – felmentést adhat a biztosíték nyújtására

- a hatósági feladatokat ellátó köztestület, valamint
- az ilyen feladatot állami felügyelet alatt végző magántestület részére, illetve
- ha a biztosított összeg értéke nem éri el az 500 eurót, és a kedvezményezett írásban vállalja, hogy az elégedett biztosítékkal azonos összeget fizet, ha nem teljesíti a vonatkozó kötelezettséget.

A biztosíték rendelkezésre állásának szabályai:

A biztosítékot az előlegigényléssel egyidejűleg kell nyújtani. Kifizetés csak akkor lehetséges, ha a szükséges biztosíték rendelkezésre áll. A biztosítéknak az előleggel történő elszámolás elfogadásáig kell rendelkezésre állni.

A kedvezményezett számára a biztosítékcserét lehetővé kell tenni, ha az új biztosíték végrehajthatósága, illetve az általa fedezett érték megfelel a biztosítékokra vonatkozó feltételeknek.

Biztosítékokkal kapcsolatos egyéb rendelkezések

A biztosítéknyújtási időszaknál rövidebb lejáratú biztosíték esetén, a lejárat napját megelőző 45 naptári nappal korábban a kedvezményezettnek a biztosítékot meg kell hosszabbítani vagy cserét kell biztosítani. Ennek elmulasztása esetén a kifizetéseket el kell utasítani, valamint a támogató a támogatási szerződéstől elállhat, vagy a támogatói okiratot visszavonhatja.

Ha a biztosíték mérsékelhető (felszabadítható) vagy megszüntethető, az eljáró szerv haladéktalanul gondoskodik az erre vonatkozó nyilatkozat kiadásáról.

A fentiekben nem részletezett kérdésekben 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet előírásai alkalmazandók.

7. A fejlesztéssel érintett ingatlanra vonatkozó feltételek – amennyiben a felhívás kifejezetten ekként rendelkezik – standard kiválasztási eljárás keretében

Nem támogatható olyan projekt, amely a beruházást, illetve a fejlesztést olyan ingatlanon (saját, lízingelt vagy bérelt) kívánja megvalósítani, amely a támogatási kérelem benyújtásának időpontjától nem per - és igénymentes, kivéve, ha a támogatást igénylő az igény jogosultja.

Amennyiben a beruházást, illetve fejlesztést osztatlan közös tulajdonban álló ingatlanon kívánják megvalósítani, a támogatási kérelem jogosultságának feltétele a tulajdonostársak között közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt használati megállapodás, és az ahhoz tartozó használati megosztásra vonatkozó vázrajz támogatási kérelemmel történő benyújtása.

A Felhívás rendelkezhet akként, hogy tulajdoni lap másolat csatolandó, ez esetben eltérő rendelkezés hiányában elegendő szemle típusú, E-hiteles (TAKARNET rendszerből lekért) tulajdoni lap másolat.

1. Amennyiben az ingatlan a támogatást igénylő kizárólagos tulajdonában van, a támogatást igénylőnek azt szemle típusú tulajdoni lap másolat benyújtásával szükséges igazolnia.
2. Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a támogatást igénylő tulajdonában vagy nem a támogatást igénylő kizárólagos tulajdona, és az ingatlan a támogatást igénylő kizárólagos tulajdonába kerül:

A tulajdonos váltást a támogatást igénylőnek/kedvezményezettnek a vonatkozó szemle típusú tulajdoni lap másolat bemutatásával szükséges igazolnia, melyen a támogatást igénylő/kedvezményezett/Magyar Állam tulajdonosként kerül feltüntetésre.

Kisajátítás esetén a kisajátítási terv elkészítéséről, felülvizsgálatáról, záradékolásáról, valamint a kisajátítással kapcsolatos értékkülönbözlet megfizetésének egyes kérdéseiről szóló 178/2008. (VII.3.) Korm. rendelet szerinti kisajátítási terv alapján az érintett ingatlanok tulajdoni lapjait a Kedvezményezett a projekt záró kifizetési igénylésével egyidejűleg köteles benyújtani.

3. Amennyiben a fejlesztéssel érintett ingatlan nincs a támogatást igénylő tulajdonában vagy nem a támogatást igénylő kizárólagos tulajdona, és az ingatlan vagy ingatlanhányad nem kerül a támogatást igénylő tulajdonába:
  - Közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt tulajdonosi nyilatkozat szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelemben szereplő projekt megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához, továbbá az ingatlan a kötelező fenntartási időszakban a fejlesztés céljára rendelkezésre áll;
  - Érintett ingatlanok szemle típusú tulajdoni lap másolatait szükségesek;
  - A támogatást igénylőnek/kedvezményezettnek legalább a fenntartási időszak végéig szóló bérleti, vagyonkezelési, vagy egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító szerződéssel kell rendelkeznie és azt be kell mutatnia.

A szerződés:

- legalább a fenntartási időszak végéig szól,
- tartalmazza fenntartási időszakra, a támogatási kérelem fejlesztés megvalósítására vonatkozó biztosítékokat, illetve a szerződésszegés esetére vonatkozó felelősséget,
- nem tartalmazhat olyan rendelkezést, melynek alapján a felek bármelyike azt rendes felmondással megszüntetheti, vagy attól egyoldalúan elállhat. A Szerződésben foglalt jogok és kötelezettségek harmadik személy részére történő átruházása kizárólag az Irányító Hatóság előzetes írásbeli beleegyezésével gyakorolható,
- nem tartalmazhat olyan rendelkezést, ami a bérlő, használó számára az elvétel jogát korlátozná,
- tartalmaznia kell olyan rendelkezést, amely biztosítja, hogy az ingatlan tulajdonosa a fejlesztés révén ne részesülhessen – az állami támogatási szabályok szerint – jogtalan előnyben (pl.: a jogviszony megszűnésének szabályozása körében ki kell térni különösen a fejlesztés esetleges maradványértékének elszámolására, oly módon, hogy

az ingatlan tulajdonosa a maradványérték megtérítésére köteles, amennyiben az nem került egyéb módon ellentételezésre).

Speciális esetek:

Szolgalmi jog: Amennyiben a projekt megvalósításához és fenntartásához megfelelő, úgy az adott ingatlanra vonatkozó, a projekt megvalósítását lehetővé tevő szolgalmi joggal is biztosítható az ingatlanra vonatkozó jogosultság. Amennyiben a támogatást igénylő, illetve állami vagyonkezelő esetében a Magyar Állam a támogatási szerződés megkötéséig rendelkezik a tulajdoni lapon bejegyzett szolgalmi joggal, akkor a tulajdonosi nyilatkozat, valamint használati jogcímet biztosító szerződés benyújtása nem szükséges, elegendő a szemle típusú tulajdoni lap. Amennyiben az ingatlan-nyilvántartásban még nem került feltüntetésre, a szolgalmi jog alapítását igazoló határozatot, megállapodást is csatolni kell.

Közös tulajdon: Amennyiben nem áll rendelkezésre megosztási vázrajz és közös tulajdon használatára vonatkozó, közokiratban vagy teljes bizonyító erejű magánokiratban rögzített megállapodás, vagy ezt meghatározó jogerős bírósági ítélet, a támogatási kérelem benyújtásáig valamennyi tulajdonostárs nyilatkozata szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelem megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához, továbbá az ingatlan a kötelező fenntartási időszakban a fejlesztés céljára rendelkezésre áll.

Amennyiben az ingatlanra vonatkozóan rendelkezésre áll megosztási vázrajz és/vagy használati megállapodás, és:

- a fejlesztés kizárólag a támogatást igénylő által használt ingatlanrészt érinti, tulajdonosi hozzájárulás csatolása nem szükséges, kizárólag a megosztási vázrajz és/vagy használati megállapodás benyújtása szükséges;

- a fejlesztés nem kizárólag a támogatást igénylő által használt ingatlanrészt érinti, a támogatási szerződés megkötéséig valamennyi tulajdonostárs közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt nyilatkozata is szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelem megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához, továbbá az ingatlan a kötelező fenntartási időszakban a fejlesztés céljára rendelkezésre áll.

4. Amennyiben a beruházással érintett ingatlan állami tulajdonban van, a kincstári vagyon részét képezi, vagy önkormányzati tulajdonban van, úgy az alábbi dokumentumokat szükséges benyújtani a főszabálytól eltérően legkésőbb az első kifizetési kérelem (beleértve az előlegigénylést is) benyújtásáig:

I. Amennyiben a támogatást igénylő vagyonkezelési, haszonbérleti szerződés vagy törvényben történő kijelölés alapján közvetlenjogviszonyban áll a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.-vel (a továbbiakban: MNV Zrt.) vagy a Nemzeti Földalapkezelővel:

- Központi költségvetési szerv által, kizárólag saját vagyonkezelésében lévő, MNV Zrt. illetékességébe tartozó állami ingatlan(ok)on megvalósított fejlesztés esetén:

o szemle típusú tulajdoni lap szükséges;

- Egyéb – központi költségvetési szerv által nem kizárólag saját vagyonkezelésében lévő vagy központi költségvetési szervtől eltérő személy által állami ingatlanokon megvalósított – fejlesztések esetén, vagy a Nemzeti Földalapkezelő illetékességébe tartozó ingatlanon megvalósított fejlesztés esetén:

o az MNV Zrt. vagy a Nemzeti Földalapkezelő nyilatkozata szükséges arról, hogy hozzájárul a projekt megvalósításához, és nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló – fenntartási kötelezettségének végéig tartó – hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi;

o szemle típusú tulajdoni lap szükséges.

II. Amennyiben a támogatást igénylő az MNV Zrt.-től vagy a Nemzeti Földalapkezelőtől eltérő szervezettel áll az állami ingatlan tekintetében

- bérleti, egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító közvetlen jogviszonyban:
- Központi költségvetési szerv vagyongazdálkodásában lévő ingatlanon a támogatást igénylő harmadik személy által megvalósítani tervezett fejlesztés, amennyiben a központi költségvetési szerv meghatalmazást kapott az MNV Zrt.-től a tulajdonosi hozzájárulás kiadásához szükséges:
    - a központi költségvetési szerv MNV Zrt.-től kapott felhatalmazásának másolata, amennyiben az nem található meg az MNV Zrt. honlapján;
    - a központi költségvetési szerv által kiadott vagyongazdálkodói és tulajdonosi hozzájárulás, amellyel hozzájárul a projekt megvalósításához, és kijelenti, hogy nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló – fenntartási kötelezettségének végéig tartó – hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi;
    - szemle típusú tulajdoni lap;
    - bérleti, egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító szerződés.
  - Egyéb – MNV Zrt. által kiadott felhatalmazással nem rendelkező, vagy a Nemzeti Földalapkezelő illetékességébe tartozó, központi költségvetési szerv vagyongazdálkodásában lévő ingatlanon, vagy bármely egyéb, harmadik személy által megvalósított – fejlesztés esetén szükséges:
    - az MNV Zrt. vagy a Nemzeti Földalapkezelő nyilatkozata arról, hogy hozzájárul a projekt megvalósításához, és nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló – fenntartási kötelezettségének végéig tartó – hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi;
    - a támogatást igénylővel az állami ingatlan tekintetében bérleti vagy egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító közvetlen jogviszonyban lévő szervezet/személy által kiadott hozzájárulás, amellyel hozzájárul a projekt megvalósításához, és kijelenti, hogy nem tesz olyan intézkedést a támogatást igénylővel szemben, amely a támogatási kérelem cél megvalósítását szolgáló – fenntartási kötelezettségének végéig tartó – hasznosítási és/vagy a projekt támogatási szerződésében foglalt egyéb kötelezettség teljesítését veszélyezteti, vagy lehetetlenné teszi.
    - szemle típusú tulajdoni lap.
- III. Amennyiben a beruházással érintett ingatlan önkormányzati tulajdonban van szükséges:
- érintett ingatlanok szemle típusú tulajdoni lap másolatai;
  - amennyiben releváns:
    - Tulajdonosi nyilatkozat szükséges arról, hogy hozzájárul a támogatási kérelem megvalósításához és a támogatási időszak során megvalósuló infrastrukturális fejlesztések támogatást igénylő általi aktiválásához, továbbá az ingatlan a kötelező fenntartási időszakban a fejlesztés céljára rendelkezésre áll;
    - A támogatást igénylőnek/kedvezményezettnek legalább a fenntartási időszak végéig szóló bérleti, vagyongazdálkodási, egyéb jogcímen, birtokláshoz való jogot igazoló és használatot biztosító szerződéssel kell rendelkeznie és azt be kell mutatnia.

Felhívjuk a figyelmet továbbá, hogy amennyiben a felhívás kizárta a lakóingatlanok fejlesztését, azonban a fejlesztéssel érintett ingatlan a beruházás megkezdését megelőzően lakáscélú ingatlanak minősül, úgy legkésőbb záró kifizetési igénylés benyújtásakor a kedvezményezett köteles az épület fő rendeltetés szerinti jellegének megváltozásáról szóló módosított tulajdoni lapot benyújtani.

Igénymentesség fogalma:

Senkinek nincs az ingatlanra vonatkozó, akár a jelenben, akár a jövőben esedékes olyan, az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény szerinti bejegyzett joga, feljegyzett ténye, amely az ingatlan tulajdonosát vagy tulajdonjogának megszerzőjét az ingatlanhoz fűződő tulajdonosi jogainak gyakorlásában olyan módon és/vagy mértékben akadályozná vagy korlátozná, hogy az a támogatási kérelemben foglalt célok és a Támogatási Szerződésben foglalt kötelezettségek teljesítését jelentős mértékben korlátozza, illetve akadályozza.

Különösen, de nem kizárólagos jelleggel az alábbi - a tulajdoni lapon bejegyzett - jogok illetve tények minősülnek igénynek, ezek fennállása esetén az ingatlan nem minősül igénymentesnek:

- visszavásárlási és vételi jog kivéve,
  - ha a vételi jog az ingatlant terhelő jelzálogjoghoz kapcsolódik;
  - ha a támogatást igénylő olyan visszavásárlási joggal terhelt ingatlanon kívánja megvalósítani a projektet, amelynek tulajdonjogát települési önkormányzat beépítési, fejlesztési kötelezettséggel ruházta át a támogatást igénylő részére és ennek biztosítására kötötte ki visszavásárlási jogát;
- végrehajtási jog;
- a tulajdonossal szemben megindított felszámolási eljárás, végelszámolás;
- bírósági ítéleten alapuló tulajdoni korlátozás;
- bírósági vagy hatósági határozaton alapuló telekalakítási és építési tilalom; elrendelésének ténye, valamint egyéb építésügyi korlátozás, kivéve, ha a fejlesztéssel létrehozandó épületre az építésügyi korlátozás nem vonatkozik;
- kisajátítási és telekalakítási eljárás megindításának a ténye, kivéve, ha a fejlesztéssel kapcsolatos telekterület bővítését célozza;
- árverés, nyilvános pályázat kitűzésének ténye;
- zárlat, zár alá vétel, zár alá vételt megelőző biztosítási intézkedés;
- tulajdonjog fenntartással történő eladás;
- az ingatlan-nyilvántartási eljárás felfüggesztésének ténye.

Amennyiben a tulajdoni lap fent fel nem sorolt bejegyzést, tényt tartalmaz, abban az esetben az Irányító Hatóság az értékelés során vagy a támogatási szerződés megkötésének feltételeként igazolásokat, okiratokat kérhet be az igénymentességnek való megfelelés vizsgálata érdekében.

Amennyiben valamely jog vagy tény széljegyként szerepel az ingatlan-nyilvántartásban, az igényként a fentiek figyelembe vételével értékelendő.

Nem minősülnek igénynek a tulajdoni lapon bejegyzett terhek, így különösen:

- a jelzálogjog,
- az elidegenítési és terhelési tilalom,
- a szolgáltságok.

8. Tájékoztatás a projektek megvalósításáról, finanszírozásáról, és előrehaladásának követéséről.

8.1. Mérföldkövek

A projekt ütemezett megvalósítása érdekében a felhívás előírhatja, hogy a támogatást igénylő mérföldköveket határozzon meg a projekt céljának elérése érdekében. A mérföldkő a projekt megvalósítása szempontjából jelentős időpont, amelyhez a projekt megvalósítása révén elért szakmai vagy műszaki eredmény kapcsolódik, vagy az elérendő eredmény egy jól körülhatárolható fejlesztési szakasza lezárul. Egy adott mérföldkőhöz ezen túlmenően meg kell tervezni az adott mérföldkövel bezárólag várhatóan elszámolni kívánt költségek kumulált mértékét is.

A támogatást igénylő által a költségvetésben betervezett tevékenységek, illetve elszámolható költségek áthúzódhatnak a mérőföldköveken.

A felhívás a mérőföldkövek számára, illetve az egyes mérőföldkövek tartalmára vonatkozóan is tartalmazhat konkrét elvárást. Minden projekt tartalmaz legalább egy, a projekt fizikai befejezéséhez kapcsolódó mérőföldkövet azzal, hogy ez nem eshet egybe a záró kifizetési igénylés benyújtásával.

8.2. Előlegigénnyelssel kapcsolatos információk

A projekt sikeres megvalósítása érdekében a Felhívás rendelkezhet akként, hogy a kedvezményezett előlegigénnyelésre jogosult. Az előleg támogatási előleg lehet.

Előleget folyósítani akkor lehet, ha

- a) a felhívás lehetőséget biztosít a kedvezményezettnek az előleg igénybevétele, a
- b) a kedvezményezett rendelkezik hatályos támogatási szerződéssel/okirattal,
- c) amennyiben a kedvezményezett biztosítékadásra kötelezett, a kedvezményezett legkésőbb az előlegigénnyelési kérelem benyújtásakor igazolja az előleggel megegyező összegű biztosíték(ok) rendelkezésre állását,
- d) amennyiben a felhívás lehetővé tette, a kedvezményezett legkésőbb az előlegigénnyelés benyújtásakor benyújtja a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 77. §-ának (1) bekezdésében előírt dokumentumokat,
- e) amennyiben releváns, az első kifizetési igénylés jóváhagyásához az (IH) által meghatározott egyéb feltételek teljesültek,
- f) szabályszerűen kitöltött, (tartalmilag és formailag) megfelelő előlegigénnyelés került benyújtásra és
- g) a kedvezményezett még nem nyújtott be záró kifizetési igénylést.

Az előleg igénylést a kedvezményezett kezdeményezi az „*Előleg fizetési kérelem*” MVH-hoz elektronikus úton történő benyújtásával. Ha az előlegigénnyelés hiányos vagy hibás, az MVH egy alkalommal a hiány, illetve hiba megjelölésével, hiánypótlásra hívja fel a kedvezményezettet. Az előleg igényléssel egy időben a kedvezményezett köteles igazolni az előleg összegével megegyező összegű biztosíték rendelkezésre állását.

Előleget igényelni a záró kifizetési igénylés benyújtásáig bármikor lehet.

A támogatási előleg igénylésére és folyósítására több részletben is sor kerülhet. Amennyiben a kedvezményezett nem nyújt be igénylést időközi kifizetésre – a támogatási előleg kifizetésétől számított hat hónapon belül –, vagy, amennyiben a támogatás vagy a támogatási előleg nem rendeltetésszerű felhasználása bizonyosodik be, úgy a támogatási előleget a kedvezményezett köteles visszafizetni.

EMVA forrásból támogatott projektek esetében az utófinanszírozású tevékenységekre igénybe vehető maximális előleg mértéke a megítélt támogatás 50 %-a lehet.

8.3. Kifizetési igénylés

Pályázati felhívás eltérő rendelkezése hiányában, a megítélt támogatás kifizetése – a terület- és állatlétszám alapú intézkedések, a mezőgazdasági kockázatkezelési támogatások, a jövedelem-kompensációs támogatások, valamint egyszerűsített elszámolási mód alkalmazása esetét kivéve – a kedvezményezett nevére és címére szóló, a projekt megvalósítása érdekében teljesített gazdasági eseményről kiállított, igazoltan pénzügyileg rendezett/teljesített számlák, illetve a projekt tevékenységek elvégzését, a költségek felmerülését igazoló egyéb dokumentumok (a továbbiakban elszámoló bizonylatok) alapján összeállított időközi és záró kifizetési igénylések alapján történik.

A kedvezményezett a támogatási szerződésben foglalt ütemezés szerinti mérföldkövek elérését követően köteles időközi, illetve az utolsó mérföldkő elérését követően záró kifizetési igénylésben beszámolni a projekt keretében felmerült és elszámolni kívánt költségekről, valamint a projekt pénzügyi és műszaki, szakmai előrehaladásának bemutatásával a projekt eredményességéről, illetve hatékonyságáról.

A kedvezményezett a kifizetési igénylésben nyilatkozik arról, hogy a benyújtott kifizetési igényléshez kapcsolódó elszámolások alapbizonylatai valós és elszámolható költségeken alapulnak és a támogatott projekt kapcsán merültek fel, valamint a támogatás a támogatási szerződésben vállalt, mérföldkövekhez rendelt ütemezésnek megfelelően kerül felhasználásra.

Kifizetési igénylést – a terület- és állatlétszám alapú támogatások kivételével – a mérföldkő elérését megelőzően is be lehet nyújtani, a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 120. §-ának (3) bekezdése szerinti korlátok figyelembe vételével.

Az elszámolható költségek valóságát igazoló, a kifizetési igénylésben benyújtandó dokumentumok körét a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet 4. sz. melléklete alapján a támogatási szerződés vagy támogatói okirat határozza meg.

A terület- és állatlétszám alapú támogatások esetében kifizetési kérelmet az nyújthat be, aki támogatói okirattal rendelkezik vagy támogatási kérelmet vagy kötelezettség-átvételi kérelmet nyújtott be, de támogatási döntéssel még nem rendelkezik (pl.: nem elbírált támogatási kérelemmel és kötelezettség-átvételi kérelemmel rendelkezők, kifogás alatti döntések). Utóbbi két esetben is a valóságnak megfelelően kell a kifizetési kérelmet benyújtani.

A terület- és állatlétszám alapú támogatások esetében - amelyek részei az egységes kérelemnek - a kifizetési kérelem benyújtására és elbírálására az IH közleményt bocsát ki, valamint az Európai Parlament 1306/2013/EU rendelete, a Bizottság 640/2014/EU rendelete, a Bizottság 641/2014/EU rendelete, a Bizottság 809/2014/EU rendelete és a mindenkorai egységes kérelemre vonatkozó hazai rendelet vonatkozó rendelkezései alkalmazandók.

Amennyiben a felhívás valamely költség vonatkozásában egyszerűsített elszámolási mód alapján történő elszámolást ír elő, a kedvezményezettnek a projektben ily módon elszámolt költségei felmerülését nem kell igazolnia, a költségeit alátámasztó elszámoló bizonylatokat a kifizetési igényléshez nem kell csatolni. A felmerült költségeket alátámasztó bizonylatok helyszíni ellenőrzés keretében sem kerülnek vizsgálatra.

8.4. Támogatás folyósítása

Támogatás – a támogatási előleg kivételével – az MVH által jóváhagyott kifizetési igénylés alapján folyósítható.

A kifizetés forintban, a 2007. évi XVII. törvény 28/A. § (2) bekezdése alapján a támogatást igénylő ügyfél-nyilvántartási rendszerben rögzített fizetési számlájára történik.

Amennyiben a projekt a soron következő mérföldkő határidejét, vagy a mérföldkőben vállalt eredményeket nem tudja teljesíteni, a kedvezményezett számára addig nem teljesíthető kifizetés, ameddig a mérföldkő tartalma nem teljesül, vagy a projekt ütemezését változás-bejelentés keretében nem módosítja.

A megítélt támogatást a kifizető ügynökség a 908/2014/EU európai bizottsági rendelet 28. cikke alapján a kedvezményezettet terhelő, az intézkedésekkel összefüggő tartozás összegéig visszatartja, és ezzel a tartozás megfizetettnek minősül.

EMVA forrásból származó támogatás esetén, ha a kedvezményezettnek köztartozása vagy a kifizető ügynökséggel szemben tartozása áll fenn, a kifizethető támogatást a kifizető ügynökség a köztartozással, valamint a tartozással csökkentett összegben folyósítja, azzal, hogy a támogatott tevékenységet a támogatási szerződésben meghatározott szakmai tartalom és intenzitás mellett kell a kedvezményezettnek megvalósítania.

Az igényelt támogatás az adminisztratív ellenőrzések, a keresztellenőrzések és a helyszíni ellenőrzések lefolytatása után kerül kifizetésre.

A terület- és állatlétszám alapú támogatások esetében amennyiben a támogatást igénylő az adott naptári évben nem nyújt be kifizetési kérelmet a támogatott területre, vagy állatállományra, úgy arra a naptári évre vonatkozóan nem részesül kifizetésben, az adott évre vonatkozóan vállalt kötelezettségei azonban adott naptári évben is fennállnak.

A terület- és állatalapú intézkedések kivételével, ha az ugyanazon kifizetési igénylés keretében igényelt támogatás több mint 10%-kal meghaladja a jóváhagyott elszámoló bizonylatok alapján folyósítható támogatás összegét, az MVH a különbözettel csökkenti a folyósítható támogatás összegét. A csökkentés nem haladhatja meg a folyósítható támogatás teljes összegét.

A csökkentés alkalmazandó az ellenőrzések során feltárt eltérések, szabálytalanságok esetében és a nem elszámolható költségekre (nem támogatható kiadásokra) is. Ebben az esetben az érintett projekt vonatkozásában felmerült halmozott kiadásokat kell megvizsgálni.

A kifizető ügynökség nem alkalmazza a 10%-ot meghaladó túligénylés esetén előírt csökkentést, ha a kedvezményezett bizonyítja, hogy nem felróható neki a nem támogatható összeg kifizetési igénylésben való szerepeltetése, vagy ha az kifizető ügynökség más módon meggyőződött arról, hogy az az érintett kedvezményezettnek nem felróható.

Halasztott önerő

A kedvezményezett a projekt megvalósítás időszakában a megítélt támogatás 50%-áig a kifizetési igénylésben szereplő elszámolni kívánt költségeket teljes egészében lehívhatja, melyre - a biztosíték tekintetében is - az előlegre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A projekt megvalósítás befejezésekor a projekt teljes elszámolt költségére vonatkozó átlagos, illetve tevékenységre vonatkozó támogatási intenzitásnak meg kell egyeznie a támogatási szerződésben meghatározott támogatási intenzitással.

Hiánypótlás, a nem egységes kérelemben szereplő kifizetési igénylések során

Ha a kifizetési igénylés hiányos vagy hibás, hiánypótlásra kerül sor, amelynek időtartama az ügyintézési határidőbe nem számítható be, és ezzel a kifizetés felfüggesztésre kerül.

Ha a kedvezményezett által benyújtott időközi kifizetési igénylés, vagy annak egy része ellentmondásos információkat tartalmaz, az MVH hiánypótlás keretében az információk további részletezését, pontosítását, az ellentmondások feloldását kérheti a kedvezményezettől legfeljebb 3 naptári napos határidő kifizetésével tisztázó kérdés formájában, amelynek időtartama az ügyintézési határidőbe nem számít be.

Záró kifizetési igénylés esetén az MVH több alkalommal is hiánypótlásra hívhatja fel a kedvezményezettet és több alkalommal is feltehet részére tisztázó kérdést. Ezt az eljárást az MVH első

hiánypótlási felhívásának kedvezményezett általi kézhezvételét követő hatvan napon belül le kell zárni. Az eljárást az MVH indokolt esetben felfüggesztheti.

Ha a hiány pótlására és a hiba javítására a kitűzött hiánypótlási határidőn belül nem kerül sor, ez a kifizetési igénylés érintett részének elutasítását eredményezi, ez esetben további hiánypótlásnak nincs helye.

8.5. Az önerő igazolása

Ha a kedvezményezett természetes személy vagy mikro-, kis- és középvállalkozás, az önerő rendelkezésre állásáról kizárólag nyilatkoznia kell, amelyben vállalja, hogy a projekt megvalósítása során biztosítani fogja az önerő rendelkezésre állását.

Az önerő igazolása nem természetes személy kedvezményezettek esetén az alábbiak szerint történhet legkésőbb az első kifizetési igénylés (ideértve az előlegigénylést is) benyújtásakor:

Támogatást igénylő típusa	Önerő típusa	Igazolás módja
Kizárólag önkormányzatok, önkormányzati társulások, költségvetési szervek esetén:		
önkormányzat	költségvetési előirányzat	Képviselő-testületi határozat, vagy a képviselő-testület költségvetési rendeletbe foglalt - a tartalék feletti rendelkezési jogot átruházó - felhatalmazása alapján a polgármester nyilatkozata a saját forrás biztosításáról. Ez a dokumentum a projekt dokumentáció részeként is benyújtandó, támogatási szerződés megkötésekor a projekt összköltsége, és az önerő tényleges összege alapján szükség esetén módosítandó, és a módosítás benyújtandó. (A határozat kötelező tartalmi elemeit ld. a táblázat alatt.)
önkormányzat	EU Önerő Alapból származó forrás	Testületi határozat az EU Önerő Alapra való pályázásról, mely tartalmazza azt a kitétel, hogy amennyiben az önkormányzat nem nyeri el a támogatást az EU Önerő Alapból, akkor azt más módon biztosítani fogja. Amennyiben a forrást a támogatást igénylő elnyeri, szükséges utólagosan csatolni a hatáskörrel rendelkező Minisztérium által kiadott ígérvény másolatát. (Ez a finanszírozási forma csak akkor fogadható el, ha a projekt a vonatkozó hatályos jogszabály alapján jogosult az EU Önerő Alap támogatásra.)
önkormányzati társulás	költségvetési előirányzat	Önkormányzati társulás esetén a társulási tanács határozata vagy a képviselő-testület költségvetési rendeletbe foglalt - a tartalék feletti rendelkezési jogot átruházó - felhatalmazása alapján a polgármester nyilatkozata. Ez a dokumentum a projekt dokumentáció részeként is benyújtandó, támogatási szerződés megkötésekor a projekt összköltsége, és az önerő tényleges összege alapján szükség esetén módosítandó, és a módosítás benyújtandó. (A határozat kötelező tartalmi elemeit ld. a táblázat alatt.)

költségvetési szerv	költségvetési előirányzat	Az irányító szerv vezetőjének nyilatkozata a saját forrás biztosításáról. Ez a dokumentum a projekt dokumentáció részeként is benyújtandó, támogatási szerződés megkötésekor a projekt összköltsége, és az önerő tényleges összege alapján szükség esetén módosítandó, és a módosítás benyújtandó.
Minden nem természetes személy támogatást igénylő esetén:		
	számlapénz	A forrás igazolására kizárólag a kedvezményezett nevére kiállított, 30 naptári napnál nem régebbi bankszámlakivonat vagy banki igazolás fogadható el. Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben a számlapénz rendelkezésre állását több számlakivonattal, vagy banki igazolással kívánja igazolni, a becsatolt dokumentumoknak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia.
	bankbetét	30 naptári napnál nem régebbi, a kedvezményezett nevére a számlavezető vagy hitelintézet által kiadott igazolás a bankbetét összegéről, és annak meglétéről. Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben a bankbetét rendelkezésre állását több banki igazolással kívánja igazolni, a becsatolt dokumentumoknak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia! Forinttól eltérő deviza betét esetén a fentiek szerinti napon az MNB által közzétett deviza középárfolyamon kell átszámítani forintra.
	névre szóló értékpapír	A kedvezményezett nevére kiállított, 30 naptári napnál nem régebbi értékpapír számlakivonat vagy banki igazolás. Felhívjuk a figyelmet, hogy amennyiben az értékpapír rendelkezésre állását több számlakivonattal, vagy értékpapír számlára vonatkozó banki igazolással kívánja igazolni, a becsatolt dokumentumoknak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia!
	bankhitel	A hitelintézet által kiadott kötelező érvényű finanszírozási ajánlat: hitelígérvény, vagy megkötött hitel/kölcsönszerződés (kötelező formai elemeit ld. a táblázat alatt).
	tagi kölcsön, magánkölcsön	Kölcsönszerződés és banki átutalásról igazolás vagy bevételi pénztárbizonylat.
	a projekt megvalósítása érdekében végrehajtott tőkeemelés	30 naptári napnál nem régebbi, a hitelintézet által kiadott igazolás a törzstőke-emelés címén befizetett összegről. Amennyiben számlapénz, bankbetét és értékpapír is forrás, akkor az ezeket igazoló dokumentummal egy napon kell kiadni ezt az igazolást is.
	zártvégű pénzügyi lízing	Lízingszerződés, a mellékleteket képező átadás-átvételi jegyzőkönyvvel és fizetési ütemtervvel.
	az államháztartás alrendszereiből származó egyéb támogatás (vissza)	Megkötött hitelszerződés, támogatási szerződés, határozat támogatás odaítéléséről.

	nem térítendő támogatás, visszatérítendő támogatás, kamattámogatás, kedvezményes kamatú és kamatmentes hitel/kölcsön, fejlesztési adókedvezmény, kockázati tőkejuttatás)	
	az államháztartás alrendszereinek kívülről származó egyéb támogatás (vissza nem térítendő támogatás, visszatérítendő támogatás)	Megkötött hitelszerződés, támogatási szerződés, határozat támogatás odaítéléséről.
	kifizetett számlák, vagy egyéb, az elszámolást alátámasztó dokumentumok	Az önerő rendelkezésre állásának igazolását megelőzően felmerült, a projekt elfogadott költségvetésében szereplő költség alátámasztását szolgáló számla (szállítói előlegszámla), vagy egyéb, a gazdasági eseményt hitelesen dokumentáló bizonylat, valamint a kifizetést igazoló bizonylat másolata, továbbá egyéb, a projekthez kötődő teljesítést alátámasztó dokumentumok másolata (a szállítói előlegszámlával történő szájtérő igazolás esetében a teljesítés igazolása nem szükséges). Az így benyújtott dokumentumok kifizetési igénylés keretében történő ismételt benyújtása nem szükséges.
	víziközmű társulat általi finanszírozás	Társulati alapító okirat, az érdekeltségi hozzájárulás kivetéséről szóló társulati határozat (amely tartalmazza az érdekeltségi egységeket). Amennyiben a társulat a hozzájárulásokat hitelből előlegezi meg, akkor a hitelszerződés vagy a hitelintézet által kiadott kötelező érvényű hitelígérvény. A kedvezményezett és a víziközmű társulat közötti megállapodás a forrás átadásáról.

A fenti igazolási módok helyettesítésére az IH más dokumentumok benyújtását is előírhatja.

Amennyiben a kedvezményezett a támogatás kifizetését a projekt megvalósítását követően, egy összegben kérelmezi, úgy az önerő igazolására nincs szükség.

Felhívjuk a figyelmet, hogy az önerő igazolására szolgáló valamennyi bankszámlakivonatnak, banki igazolásnak, értékpapír számlakivonatnak, törzstőke-emelés címén befizetett összegről szóló igazolásnak ugyanarra a napra vonatkozó egyenleget kell tartalmaznia!

Önkormányzati támogatást igénylő, vagy önkormányzati társulás esetén az önerő rendelkezésre állását igazoló képviselőtestületi határozat, vagy, ha az önkormányzat SZMSZ-ében hatáskör-átruházás történt, akkor az ennek megfelelő önkormányzati szerv határozatának kötelező tartalmi elemei:

- A projekt címe, a támogatási kérelemben megjelölttel összhangban;

- A projekt megvalósítási helyszínének pontos címe;
- A projekt megvalósítási helyszínének helyrajzi száma;
- A felhívás száma;
- A projekt összes költsége a támogatási kérelemmel (költségvetési táblával) megegyezően;
- A projektnek a támogatás szempontjából elszámolható költségét a támogatási kérelemmel, illetve a támogatói döntéssel megegyezően;
- A projekt teljes költségére vonatkozó önkormányzati önerő számszerű összegét és forrásait (saját forrás, hitel, egyéb) a támogatási kérelemmel, illetve a támogatói döntéssel megegyezően;
- A támogatási kérelem benyújtásakor az igényelt támogatás összegét a támogatási kérelemben foglaltakkal megegyezően;
- Az önkormányzat kötelezettségvállalása arra vonatkozóan, hogy a támogatás elnyerése esetén az önkormányzati önerő összegét a költségvetésében elkülöníti.

Szabad felhasználású hitelszerződés esetében, illetve amennyiben a Kedvezményezett a saját forrást olyan kötvénnyel vagy beruházási hitellel kívánja biztosítani, amely több fejlesztés fedezetéül is szolgál egyszerre, legkésőbb az első kifizetési igénylés benyújtásakor a fentiek mellé csatolni kell a hitelintézet által kiadott igazolást, amely tartalmazza, hogy a bank a projekt saját forrására szánt összeget a projekt finanszírozása céljából nyitott alszámlán kezeli és csakis a projekt céljainak megfelelően, a projekt dokumentációban meghatározott műszaki és egyéb tartalom finanszírozására biztosítja.

A hitelintézet által kiadott Kötelező érvényű Finanszírozási Ajánlatnak, illetve a megkötött hitel/kölcsönszerződésnek ², vagy ahhoz kapcsolódóan a hitelintézet által kiadott igazolásnak illetve a következőket kell tartalmaznia:

- Projekt címe;
- Projekt főbb adatai;
- Saját forrás hitelintézet által finanszírozott összege;
- A hitel kedvezményezettje(i);
- Hitel vagy kötvény finanszírozási kondíciói;
- A hitel/kötvény biztosítékan túli egyéb kötelezettség vállalások és feltételek különös tekintettel a fizetési kötelezettség teljesítésének biztosítékául szolgáló jogokra és kötelezettségekre;
- Kötött célú hitel esetében nyilatkozat arról, hogy a finanszírozó hitelintézet elvégezte a projekt finanszírozhatóságának és pénzügyi fenntarthatóságának vizsgálatát, a projektdokumentációban kiszámított pénzügyi mutatók megegyeznek a hitelintézet által számított adatokkal;
- Kötelező érvényű Finanszírozási Ajánlat esetében nyilatkozat arról, hogy a hitelintézet hajlandó megfinanszírozni a projektet, amelyre kötelező érvényű, visszavonhatatlan finanszírozási ajánlatot bocsát rendelkezésre a kedvezményezett számára. A finanszírozási szerződés hatályba lépésének egyetlen feltétele a kedvezményezett és az IH által aláírt támogatási szerződés.

Keretszerződés esetében hitelintézet által kiadott igazolás arról, hogy a keretből mekkora összeg hívható még le.

A hitel/kölcsönszerződés nem tartalmazhat olyan feltételt, mely ellentmond a támogatási szerződésben és az irányadó jogszabályokban foglaltaknak.

Projekt összköltség támogatáson felüli részének igazolása:

A Kedvezményezett köteles a projekt elfogadott műszaki, szakmai tartalmának megvalósításához szükséges, támogatáson felüli teljes önerőt biztosítani. Indokolt esetben az első kifizetési igénylés (ideértve az előlegigénylést is) jóváhagyásának feltételeként az IH előírhatja a támogatási szerződésben/támogatói okiratban, hogy a Kedvezményezett a projekt el nem számolható, illetve elszámolható, de elszámolni nem kívánt költségeinek fedezetéül szolgáló önerőt is igazolni köteles, a

² Amennyiben a finanszírozási ajánlat vagy a szerződés nem tartalmazza a kötelező elemeket, a feltételeket egy kapcsolódó, a hitelintézet által kiállított igazolás is tartalmazhatja.

fentiek szerinti módon. Indokolt eset akkor áll fenn, ha az önerőből megvalósítani kívánt projekttevékenységek meg nem valósulása meghiúsíthatja a támogatott projektrészek megvalósulását, illetve a nem támogatott projekttevékenységek nélkül a támogatott projektrészek megvalósulása és fenntartása nem biztosítható.

8. 6. A projektvégrehajtás időtartama

8.6.1 A projekt megkezdése

Megkezdett projekt abban az esetben részesülhet támogatásban, ha a támogatási igény benyújtásakor nem minősül fizikailag befejezettnek és a felhívás lehetővé teszi megkezdett projektek támogatását.

A projekt megvalósítását a támogatási kérelem benyújtását követő naptári napon a támogatást igénylő saját felelősségre megkezdheti. A projekt megkezdése nincs befolyással a támogatási kérelem értékelésére és nem jelent előnyt annak elbírálása során, továbbá nem garantálja az igényelt támogatás elnyerését.

A támogatott projektek megkezdése időpontjának az alábbi időpontok közül a legkorábbi minősül:

a) építési beruházás esetén a támogatással érintett első munkafolyamat építési naplóba történő első bejegyzése vagy építési napló hiányában az építésre vonatkozó első, visszavonhatatlan kötelezettségvállalás időpontja;

b) tárgyi eszköz, forgó eszköz, immateriális javak (együttesen: eszközök) beszerzése esetén:

ba) a kedvezményezett általi első jogilag kötelező érvényű megrendelés napja,

bb) a ba) alpont szerinti megrendelés hiányában – az arra vonatkozóan megkötött, jogilag kötelező érvényű szerződés létrejöttének a napja,

bc) a ba) alpont szerinti megrendelés és a bb) alpont szerinti szerződés hiányában – a kapcsolódó számla kelte, számla hiányában a kedvezményezett által aláírással igazolt átvételi nap az első beszerzett gép, berendezés, anyag vagy termék szállítását igazoló okmányon,

c) létesítmény felvásárlása esetén a felvásárlás időpontja;

d) szolgáltatás, egyéb tevékenység támogatása esetén amennyiben a szerződéskötést megelőzően megrendelésre kerül sor, ennek időpontja, előzetes megrendelés hiányában, a megvalósításra megkötött első szerződés hatályba lépésének napja, függetlenül a szerződés létrejöttének napjától, érvényességétől;

e) fejlesztési célú pénzeszközök átadását tartalmazó projekt esetén az első pénzáttétel napja;

f) beruházás saját vállalkozásban történő megvalósítását, vagy saját vállalkozásban teljesített szolgáltatást tartalmazó projekt vonatkozásában:

- építési tevékenységnél építési napló vezetés kötelezettségének fennállása esetén a támogatással érintett első munkafolyamat építési naplóba történt bejegyzésének napja;
- oktatást, képzést, vagy rendezvényeket magába foglaló szolgáltatás esetén az első ilyen esemény napja;
- egyéb esetekben az alábbiak közül a legkorábbi időpont:
  - nem előkészítési költségnek minősülő számla, vagy egyéb elszámolást alátámasztó bizonylaton szereplő fizikai teljesítés, a bizonylat kiállítás és a bizonylat kiegyenlítés dátuma közül a legkorábbi időpont vagy
  - a tevékenység végrehajtásában résztvevő saját foglalkoztatott munkaköri leírásában, munkáltatói utasításban e projekt kapcsán megjelölt kezdési időpont.

Nem tekintendő a projekt megkezdésének a földterület megvásárlása - ha az nem képezi a beruházás elszámolható költségét -, továbbá a projekt-előkészítési tevékenység.

Amennyiben a projektet több célterületre terjed ki, a projekt megkezdésének időpontja az egyes célterületeknek megfelelő tevékenységek kezdési időpontjai közül a legkorábbi időpont.

Konzorciumok, és kollektív beruházások kezelése:

A megkezdettséget projektszinten szükséges értelmezni, tehát az egyes tagok által megvalósított tevékenységek közül a fentiek szerint legkorábban megkezdettnek kell a projekt megkezdésének tekinteni.

Keretszerződések, keretmegállapodások kezelése:

Amennyiben valamely támogatott tevékenység vonatkozásában a támogatást igénylő keretszerződéssel, keretmegállapodással rendelkezik, a projekt megkezdés időpontjának az adott projekt vonatkozásában készült külön kiegészítő szerződés, megállapodás hatályba lépése, vagy ennek hiányában az egyedi megrendelést igazoló okmány kiállításának, létrejöttének dátuma minősül.

Adott projekt vonatkozásában felfüggesztő hatályú szerződések kezelése:

Amennyiben a szerződés hatályba lépésének időpontja a szerződés érvényességének (létrejöttének) időpontjától eltér, vagy a szerződés felfüggesztő feltételt tartalmaz, a projekt megkezdésének a hatályba lépés vagy a feltétel bekövetkeztének napja minősül.

8.6.2 A projekt fizikai befejezése

A projekt fizikailag befejezett, amennyiben a projekt keretében támogatott valamennyi tevékenység a Támogatói Okiratban / Támogatási szerződésben meghatározottak szerint, a Felhívásban meghatározott feltételek mellett teljesült. A projekt fizikai befejezés napjának a projekt utolsó támogatott tevékenysége fizikai teljesítésének a napja minősül, a következők szerint:

1. eszközbeszerzés és információs technológia-fejlesztés beszerzése (hardver) esetén üzembe helyezés dátuma;
2. ingatlanfejlesztés és infrastrukturális beruházás esetén megtörténik a sikeres műszaki átadás-átvétel, jegyzőkönyvvel alátámasztva (engedélyköteles építés esetén a záró kifizetési igénylés, illetve az ahhoz kapcsolódó záró beszámoló benyújtásakor az engedélyező hatóság igazolásának csatolása szükséges arról, hogy a használatbavételi (forgalomba helyezési, üzemeltetési) engedélyezési eljárás, illetve amennyiben releváns, a műszaki engedélyezési eljárás folyamatban van; a teljes üzemszerű működés megindulását lehetővé tevő jogerős (ideiglenes) használatbavételi (forgalomba helyezési, üzemeltetési), valamint működési engedély a záró kifizetési igénylés és záró beszámoló jóváhagyásához nyújtandó be);
3. tanácsadásnál a megbízó által aláírt teljesítésigazolás napja;
4. képzés esetén a képzés teljesítését igazoló dokumentum kiállításának napja;
5. minőség-, környezet- és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek, szabványok bevezetése esetén a tanúsítvány kiállításának, a minősítés megszerzésének vagy a nyilvántartásba vétel napja;
6. gyártási licenc és gyártási know-how, információs technológia-fejlesztés beszerzése (szoftver), honlapfejlesztés esetén a teljesítést igazoló dokumentum kiállításának napja;
7. ingatlan bérlet és folyamatos teljesítés esetén a projektben beállított időtartamra vonatkozó számlák teljesítése;
8. termék (beleértve az alkatrészt és/vagy részegységet), szolgáltatás vagy technológia fejlesztés esetén a vonatkozó ismertető kiadvány megjelenésének napja;
9. könyvvizsgálat esetén a teljesítés napja;
10. egyéb tevékenység esetében a tevékenység megvalósulásának napja.

9. A közbeszerzési kötelezettségre vonatkozó tájékoztató

A közbeszerzési kötelezettség megállapításához, a közbeszerzési eljárások szabályos lefolytatásához minden esetben a hatályos közbeszerzési törvényt és végrehajtási rendeleteit kell alkalmazni, amelyekről a Közbeszerzési Hatóság www.kozbeszerzes.hu honlapján is lehet tájékozódni.

A projekt megvalósítása során a támogatást igénylőnek, illetve a kedvezményezettnek különös figyelmet szükséges fordítaniuk a beszerzések során – akár közbeszerzési eljárásra, egyszerű versenyeztetési eljárásra vagy egyéb módszerrel megvalósuló beszerzésre kerül sor – a közpénzek ésszerű, hatékony és felelős felhasználására, a verseny tisztaságára, esélyegyenlőségre, nyilvánosságra, és egyenlő elbánás elvének megfelelő eljárásra.

1. Közbeszerzési kötelezettség

Felhívjuk a figyelmet a projekt keretében megvalósítandó beszerzések tekintetében esetlegesen fennálló közbeszerzési kötelezettségre. Az irányadó jogszabályban meghatározott kötelezettségek megállapítása és betartása a támogatást igénylő, illetve a kedvezményezett feladata.

A közbeszerzésre kötelezett személyek és szervezetek körét a hatályos közbeszerzési törvény (2015. évi CXLIII. tv., a továbbiakban: Kbt.) határozza meg.

Közbeszerzési eljárást az ajánlatkérőként meghatározott szervezetek visszerthes szerződés megkötése céljából kötelesek lefolytatni megadott tárgyú és értékű beszerzések megvalósítása érdekében. **A támogatásból megvalósuló beszerzés vonatkozásában az egyébként a Kbt. hatálya alá nem tartozó szervezetek is ajánlatkérőnek minősülhetnek, azaz közbeszerzési kötelezettség alá kerülhetnek.** Kiemelendő, hogy az egyébként Kbt. hatálya alá nem tartozó Kedvezményezettek azon támogatásból megvalósuló beszerzéseik vonatkozásában is köteles közbeszerzési eljárás lefolytatására, amelyek több mint 25 000 000 Ft összegben részesülnek támogatásban.

A közbeszerzési kötelezettség azokra a beszerzésekre vonatkozik, amelyek becsült értéke meghaladja az adott beszerzési tárgyra vonatkozó közbeszerzési értékhatárt.

Az egyes beszerzési tárgyakra vonatkozó uniós értékhatárokat, valamint a nemzeti értékhatárokat a Közbeszerzési Hatóság a Közbeszerzési Értesítőben minden év elején közzéteszi, ez a Közbeszerzési Hatóság www.kozbeszerzes.hu honlapjáról letölthető.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kbt. arra is ad lehetőséget, hogy ha az ajánlatkérő támogatásra irányuló igényt (támogatási kérelmet) nyújtott be, vagy fog benyújtani, az eljárást megindíthatja – függetlenül attól, hogy sor került-e már a támogatás felhívásának megjelenésére.

2. A közbeszerzések előkészítése

A közbeszerzési eljárás előkészítése alatt az adott közbeszerzési eljárás megkezdéséhez szükséges cselekmények elvégzése, így különösen az adott közbeszerzéssel kapcsolatos helyzet- és piacfelmérés, a közbeszerzés becsült értékének felmérése, az eljárást megindító (meghirdető) hirdetmény, felhívás és a dokumentáció előkészítése értendő.

A közbeszerzési eljárás előkészítése és lefolytatása során – amennyiben a támogatást igénylő/kedvezményezett nem tudja biztosan megállapítani, köteles-e közbeszerzési eljárást lefolytatnia a projekt megvalósítása során, illetőleg a közbeszerzési eljárás lefolytatásához nem rendelkezik megfelelő szakértelemmel – célszerű lehet – más szakértők mellett – felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót is igénybe venni. A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók névjegyzéke a Közbeszerzési Hatóság www.kozbeszerzes.hu honlapján elérhető.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kbt. 27. § (3) bekezdésében megfogalmazottak értelmében a részben vagy egészben európai uniós forrásból megvalósuló, valamint árubeszerzés és szolgáltatás megrendelése esetén az uniós értékhatárt meghaladó, építési beruházás esetén az ötszázmillió forintot meghaladó értékű közbeszerzési eljárásba az ajánlatkérő köteles felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadót bevonni.

2.1. Becsült érték

Amennyiben egy építési beruházás vagy ugyanazon közvetlen cél megvalósítására irányuló szolgáltatás-megrendelés, illetve azonos vagy hasonló felhasználásra szánt áruk beszerzésére irányuló közbeszerzés részekre bontva, több szerződés útján valósul meg, a becsült érték meghatározásához az összes rész értékét kell figyelembe venni.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kbt., valamint – építési beruházások esetére – az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet további speciális szabályokat tartalmaz a becsült érték meghatározása tekintetében is.

2.2. Összeférhetetlenség

Felhívjuk a támogatást igénylők/kedvezményezettek figyelmét a Kbt. 25. §-a szerinti összeférhetlenségi szabályokra. Összeférhetetlen és nem vehet részt az eljárás előkészítésében és lefolytatásában az ajánlatkérő nevében olyan személy vagy szervezet, amely funkcióinak pártatlan és tárgyilagos gyakorlására bármely okból, így különösen gazdasági érdek vagy az eljárásban részt vevő gazdasági szereplővel fennálló más közös érdek miatt nem képes.

Felhívjuk a figyelmet, hogy a Kbt., valamint – építési beruházások esetére az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet további speciális szabályokat tartalmaz az összeférhetlenségi kérdések tekintetében is.

2.3. Közbeszerzési szabályzat

Az ajánlatkérő köteles meghatározni a közbeszerzési eljárásai előkészítésének, lefolytatásának, belső ellenőrzésének felelősségi rendjét, a nevében eljáró, illetve az eljárásba bevont személyek, valamint szervezetek felelősségi körét és a közbeszerzési eljárásai dokumentálási rendjét, összhangban a vonatkozó jogszabályokkal. Az eljárásba bevont személyeknek és szervezeteknek megfelelő – a közbeszerzés tárgya szerinti, közbeszerzési, jogi és pénzügyi – szakértelemmel kell rendelkezniük.

3. A közbeszerzések ellenőrzése, a jogsértések következményei

A 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet alapján a közbeszerzési eljárásokat és a közbeszerzési eljárás alapján kötött szerződések módosítását – értéktől, beszerzési tárgytól függően – utóellenőrzésnek vagy előzetes és egyben folyamatba épített ellenőrzésnek kell alávetni a rendeletben foglalt határidők betartásával. Amennyiben a Kedvezményezett közbeszerzési kötelezettség fennállása ellenére közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül köt a vállalkozóval, megbízottal szerződést, szabálytalanságot követ el, ami a 272/2014. (XI.5.) Korm. rendelet szerint lefolytatott szabálytalansági eljárás révén támogatás egy részének vagy egészének visszavonását eredményezheti.

10. Tájékoztatásra és nyilvánosságra vonatkozó kötelezettségek

A kedvezményezett a projekt megvalósítása során köteles a hatályos jogszabályokban meghatározott tájékoztatási és nyilvánossági kötelezettségeknek eleget tenni, a projektről és a támogatásról az ott meghatározott módon és tartalommal információt nyújtani.

Az ezzel kapcsolatos követelményeket a www.szechenyi2020.hu oldalról letölthető „Széchenyi2020 kedvezményezettek tájékoztatási kötelezettségei” c. útmutató és az Arculati Kézikönyv tartalmazza.

Az útmutatóban és a Kézikönyvben foglaltak teljesítése a kedvezményezettek szerződéses kötelezettsége.

11. A felhívással, a projektkiválasztási eljárással és a projektmegvalósítással kapcsolatos legfontosabb jogszabályok

1. Törvények

2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
2015. évi CXLIII. törvény a közbeszerzésekről
2000. évi C. törvény a számvitelről
2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről
2007. évi CXXVII. törvény általános forgalmi adóról
2007. évi XVII. törvény a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről
2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról
1993. évi CXIV. törvény az állattenyésztésről
2008. évi XLVI. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről

2. Kormányrendeletek

272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről
368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
255/2014. (X. 10.) Korm. rendelet a 2014-2020 programozási időszakra rendelt források felhasználására vonatkozó uniós versenyjogi értelemben vett állami támogatási szabályokról
322/2015. (X. 30.) Korm. rendelet az építési beruházások, valamint építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól
60/2014. (III. 6.) Korm. rendelet a támogatásból megvalósuló fejlesztések központi monitoringjáról és nyilvántartásáról

3. Közösségi szabályok

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1303/2013/EU RENDELETE az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

1305/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról és az 1698/2005/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet a közös agrárpolitika finanszírozásáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről

A BIZOTTSÁG 907/2014/EU FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kifizető ügynökségek és más szervek, a pénzgazdálkodás, a számlaelszámolás, a biztosítékok és az euro használata tekintetében történő kiegészítéséről

A BIZOTTSÁG 908/2014/EU VÉGREHAJTÁSI RENDELETE az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kifizető ügynökségek és más szervek, a pénzgazdálkodás, a számlaelszámolás, az ellenőrzési szabályok, a biztosítékok és az átláthatóság tekintetében történő alkalmazására vonatkozó szabályok megállapításáról

A BIZOTTSÁG 640/2014/EU FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE (2014. március 11.) az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek az integrált igazgatási és ellenőrzési rendszer, a kifizetések elutasítására és visszavonására vonatkozó feltételek, valamint a közvetlen

kifizetésekre, a vidékfejlesztési támogatásokra és a kölcsönös megfeleltetésre alkalmazandó közigazgatási szankciók tekintetében történő kiegészítéséről

A BIZOTTSÁG 809/2014/EU VÉGREHAJTÁSI RENDELETE (2014. július 17.) az 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási szabályainak az integrált igazgatási és kontrollrendszer, a vidékfejlesztési intézkedések és a kölcsönös megfeleltetés tekintetében történő megállapításáról

A Bizottság 651/2014/EU rendelete (2014. június 17.) a Szerződés 107. és 108. cikke alkalmazásában bizonyos támogatási kategóriáknak a belső piaccal összeegyeztethetővé nyilvánításáról

A Bizottság 702/2014/EU rendelete (2014. június 25.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének alkalmazásában a mezőgazdasági és az erdészeti ágazatban, valamint a vidéki térségekben nyújtott támogatások bizonyos kategóriáinak a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánításáról

4. Hazai jogszabályok:

71/2015. (XI. 3.) FM rendelet a Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszerről

50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer, valamint az állatok állategységre való átváltási arányának meghatározásáról

81/2009. (VII. 10.) FVM rendelet a kölcsönös megfeleltetés körébe tartozó ellenőrzések lefolytatásával, valamint a jogkövetkezmények alkalmazásával kapcsolatos szabályokról

99/2002. (XI. 5.) FVM rendelet a szarvasmarha-fajok egyedeinek jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről

110/2013. (IV. 9.) Kormányrendelet a lófélék egyedeinek azonosításáról

182/2009. (XII. 30.) FVM rendelet juh- és kecskefélék egyedeinek Egységes nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről

83/2015. (XII.16.) FM rendelet a sertések jelöléséről, valamint Egységes Nyilvántartási és Azonosítási Rendszeréről

129/2004. (VIII.25.) FVM rendelet a tenyészállat, illetve szaporítóanyag behozatalának és kivitelének szakmai előírásairól

120/2007. (X. 18.) FVM rendelet a Baromfi Információs Rendszer létrehozásáról és működtetéséről

93/2008. (VII. 24.) FVM rendelet a védett őshonos állatfajták genetikai fenntartásának rendjéről

504/2013. (XII. 29.) Kormányrendelet a mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú képzettségekről

4/2007. (I. 18.) FVM–KvVM együttes rendelet a védett őshonos mezőgazdasági állatfajták és a veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták körének megállapításáról

94/2015. (XII. 23.) FM rendelet az elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról és a vis maiorral összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról

57/2015. (XII. 23.) MvM rendelet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alapból finanszírozott intézkedések megvalósulásának időtartama alatt, elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról

119/2007. (X.18.) FVM rendelet a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről

12 A környezetvédelmi, esélyegyenlőségi és a nők és férfiak egyenlőségét biztosító követelmények

A KÖRNYEZETVÉDELMI ELVEK ÉS POLITIKÁK ÉRVÉNYESÍTÉSÉT BIZTOSÍTÓ CÉLKITŰZÉSEK

Az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak az Alapokra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról szóló 1303/2013/EU rendelet 8. cikke szerint az Európai Strukturális és Beruházási Alapok célkitűzéseit a fenntartható fejlődés elvének megfelelően kell megvalósítani. A környezet védelmére vonatkozóan a rendelet előírja környezet minőségének megóvását, védelmét, állapotának javítását, a szennyező fizet elv alkalmazását, az erőforrások hatékony felhasználását, az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz történő alkalmazkodást, a biológiai sokféleség védelmét, valamint a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítását és a kockázat megelőzését és kezelését.

A.) A KÖRNYEZETI HORIZONTÁLIS CÉL MEGVALÓSÍTÁSA A VÉGREHAJTÁS SORÁN

A környezeti horizontális cél megvalósítását **négy intézkedéscsoport** segíti:

1. Kiválasztási kritériumok;
2. Állapotfelmérő, megelőző intézkedések;
3. A projekt céljához kapcsolódó környezetvédelmi cél megvalósítása a támogatott projektben;
4. A környezeti horizontális cél megvalósítása érdekében végzett tevékenységek outputjának, eredményének nyomon követése, értékelése, az eredmények jelentése, kommunikációja.

1. A kiválasztási kritériumok

A kiválasztási kritériumok biztosítják a környezetre kedvező hatást gyakorló projektek beválogatását a támogatási programban, és az ártalmas projektek kizárását a támogatásból. A kiválasztási kritériumokat az Irányító Hatóság javaslata alapján az operatív program monitoring bizottsága fogadja el.

2. Állapotfelmérő, megelőző intézkedések

Az állapotfelmérő, megelőző intézkedések elvégzése a környezet állapotát befolyásoló fejlesztések tekintetében biztosítják, hogy az európai uniós forrásból megvalósított projekt helyszínén ne maradjon fenn, illetve ne keletkezzen jogszabályba ütköző környezeti kár. Ezekre a vizsgálatokra környezeti hatásvizsgálat vagy egyszerűsített hatásvizsgálat keretében kerülhet sor, az alábbi előírásoknak megfelelően:

- *Megfelelés a Víz Keretirányelv előírásainak:* a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 1.§ (6a) pontja szerint: a vizekbe történő beavatkozással járó tevékenység (projekt elem) esetén a vízjogi hatósági engedélyezési eljárás részeként vagy önálló környezeti hatásvizsgálati eljárásban kell igazolni a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004 (VII.21.)

Korm. rendelet 10.-11.§-ában előírt feltételek teljesülését, azaz azt, hogy a projekt milyen hatással van a vizekre (pozitív, negatív, semleges). A hatások jelentőségét a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet 2/A §-a alapján más hatósági, szakhatósági eljárásban vizsgálnia kell a környezetvédelmi hatóságnak. Abban az esetben, ha a projekt elemei nem érik el a KHV rendelet 1, 2, illetve 3. mellékletében megadott küszöbértékeket, akkor egy egyszerűsített hatásvizsgálatot kell lefolytatni a KHV rendelet 13. és 5. melléklete szerint. Abban az esetben, ha a projekt küszöbérték feletti, vagy az egyszerűsített eljárás alapján jelentős hatással van a vizek állapotára, akkor a hagyományos eljárás szerint kell hatásvizsgálatot lefolytatni és ennek keretében bizonyítani azt, hogy a projekt csak a vizek fizikai viszonyaira vannak olyan hatással, hogy az érintett víztest hidromorfológiai állapota romlik, és ha romlik, akkor mindent megtettek a környezet érdekében és hatásmérséklő intézkedést is megvalósítanak.

- *A projekt által érintett terület ökológiai felmérése*, a projekt várható hatásainak, kockázatainak azonosítása, intézkedések a káros hatások megelőzésére, a projekt által érintett területre jellemző biológiai sokféleség megőrzése és az ökológiai átjárhatóság biztosítása érdekében. Az ökológiai állapotban bekövetkezett változásokat a beruházás megvalósítása során illetve a projekt befejezését követően is nyomon kell követni. Az ökológiai állapotról részben információt szolgáltat a 2014. május 16-án hatályba lépett 2014/52/EU irányelvnek³ (KHV irányelv) megfelelően elkészített környezeti hatásvizsgálat, azonban számos olyan projekt is kaphat támogatást európai uniós forrásból, amely nem esik a KHV irányelv hatálya alá, de a helyi ökológiai környezetre mégis jelentős hatása lehet. Ilyen esetekben az ökológiai állapot egyszerűsített hatásvizsgálat keretében vizsgálható.
- *Az éghajlatváltozás miatt fellépő kockázatok* becslése és kockázati terv készítése: Az EU2020 stratégiában⁴ a 2014-2020 időszakra az Európai Unió legfőbb stratégiai célkitűzéseit meghatározó dokumentum a klímaváltozás kockázatának csökkentése az öt fő stratégiai célkitűzés egyike. Az EU2020 stratégia a kibocsátások csökkentését jelöli meg legfőbb célkitűzésként minden szektorban, elsősorban az energiafelhasználás csökkentése, a megújuló energiahordozók arányának növelése, illetve az új technológiák kihasználása révén. Hasonlóan fontos cél a klímakockázatokkal szembeni ellenálló-képesség javítása, és a katasztrófák megelőzését és kezelését szolgáló képesség fejlesztése. A 1303/2013 EU rendelet előírásai szerint a tagállamok és a Bizottság biztosítják a partnerségi megállapodások és a programok elkészítése és végrehajtása során az éghajlatváltozás mérséklését és az ahhoz történő alkalmazkodást, a biológiai sokféleséget, valamint a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességet és a kockázat megelőzését és kezelését. A tagállamok a Bizottság által elfogadott beavatkozási kategóriákon, kiemelt jelentőségű területeken vagy intézkedéseken alapuló módszertan segítségével tájékoztatást nyújtanak az éghajlatváltozással kapcsolatos célkitűzések támogatásáról. A 2014. május 16-án hatályba lépett 2014/52/EU irányelv az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2011/92/EU irányelv módosításáról már előírja, hogy „*helyénvaló felmérni a projekteknek az éghajlatra gyakorolt hatását (például az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását), és az éghajlatváltozásnak való kitettségüket.*” A 2014-2020 programozási időszakban a nagyprojektek esetében ez a követelmény úgy jelenik meg, hogy az EU Bizottság általi jóváhagyáshoz az Alapok közös szabályozását tartalmazó 1303/2013 EU rendelet 101. cikk f) szakasz értelmében az irányító hatóságoknak biztosítani kell, hogy a nagyprojektekéről olyan környezeti hatásvizsgálat készüljön, amely figyelembe veszi az éghajlatváltozás mérséklése és az ahhoz történő alkalmazkodás szükségleteit, valamint a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességet. A nagyprojektek benyújtásához ugyancsak szükséges költség-haszon elemzésben már figyelembe kell venni a klímaváltozásra, katasztrófa-kockázatra vonatkozó elemzés

³ KHV rendelet: az európai parlament és a tanács 2014/52/EU irányelve az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 2011/92/EU irányelv módosításáról

⁴ COM(2010) 2020 final

eredményeit is. Végül a 1303/2013 EU rendelet I. melléklete szerint a tagállamok a 8. cikknek megfelelően figyelembe veszik az Európai Strukturális és Beruházási Alapok támogatásával végzett beruházásoknak az éghajlatváltozás mérséklésére és az ahhoz való alkalmazkodásra vonatkozó potenciálját, valamint biztosítják, hogy azok ellenállóak legyenek az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófákkal (így az áradások, aszályok, hőség hullámok, erdőtüzek és szélsőséges időjárási események növekvő kockázatával) szemben.

Mindez azt jelenti, hogy az éghajlatváltozás miatt minden projekt esetében az alábbi kérdéseket kell megválaszolni:

- i. Mennyire sérülékeny a projekt az éghajlatváltozás következtében fellépő szélsőséges események tekintetében (hogyan lehet csökkenteni az ebből adódó kockázatokat, és hogyan lehet gondoskodni arról, hogy a projekt megvalósítását és fenntartását ne veszélyeztessék ezek az események)?
- ii. Hogyan tud a projekt hozzájárulni az üvegház-hatású és a savasodást kiváltó gázok kibocsátásának csökkentéséhez?
- iii. Hozzá tud-e járulni a projekt az éghajlatváltozás okozta problémák megoldásához, tudja-e támogatni az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást?

3. A projekt céljához kapcsolódó környezetvédelmi cél megvalósítása a támogatott projektben

Biztosítani kell, hogy az európai uniós forrásból megvalósuló létesítményben ne létesüljön, vagy ne maradjon fenn az egészségre ártalmas műszaki megoldás. Ezzel a projekt nem csak az európai uniós követelményeknek való megfelelést valósítja meg, hanem egyúttal hozzájárul fontos hazai stratégiai célok, jogszabályi követelmények megvalósításához. Ennek érdekében az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles felmérni a projekt által érintett terület környezeti állapotát, gondoskodni a projektre vonatkozó környezetvédelmi jogszabály betartásáról, és a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

A horizontális cél megvalósítása, valamint a megvalósítás eredményességének nyomon követése érdekében végzett tevékenység következtében felmerült költség elszámolható, különös tekintettel az alábbi, **kiemelt környezetvédelmi célokra**⁵, amelyek közül azokat kell kiválasztani, amelyek a projekt fő célja szempontjából relevánsak, és arányosak a projekt költségvetésével:

- a) **Az emberi egészség védelme érdekében az emberi egészségre veszélyes anyagok ártalmatlanítása, eltávolítása, az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása a projekt által érintett területen:**
- épület azbeszt-mentesítése
  - szennyezett talaj kármentesítése
  - vízvezeték ólommentesítése
  - tüzelőberendezésekből, közlekedésből származó kisméretű (PM10) lebegőpor szennyezés csökkentése
  - káros-anyag kibocsátás megszüntetése
  - veszélyes anyagok tárolási- szállítási biztonságának javítása

---

⁵ Összhangban a 2015–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról szóló 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal

- a fenntartható növényvédőszer-használat elősegítése
- szennyezett felszíni vagy felszín alatti víz szennyező-forrásának felszámolása, egészséges ivóvízhez jutás feltételeinek biztosítása
- szennyvíz keletkezésének csökkentése, szennyvíz és szennyvíz-iszap felhasználása, kisteleplések helyi szennyvízkezelésének megoldása
- határérték feletti zajterhelés megszüntetése az ipari és szolgáltató létesítmények, közlekedési folyosók környezetében
- a biológiai allergének okozta egészségi kockázat csökkentése

b.) *A természeti erőforrások megőrzése és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának javítása érdekében*

- szabálytalan hulladék-lerakók felszámolása
- szelektív gyűjtés, szelektív hulladékkezelés biztosítása, komposztálás
- csomagolóanyag-felhasználás csökkentése
- hulladék újrahasznosítása a beruházás során
- szállítás, közlekedés és az általuk okozott terhelés csökkentése, közösségi, környezetbarát közlekedés arányának növelése
- helyi anyagok használata, helyi beszállítók foglalkoztatása
- a projekthelyszín kiválasztásakor az új létesítmény telepítése elsősorban már meglévő létesítmények helyére vagy közelébe, zöldmezős fejlesztések kerülése
- barnamező előkészítése a beruházás megvalósítására, építési-bontási hulladék hasznosítása
- a projekt által érintett területen a terület sajátosságainak megfelelő természetes vagy természet-közeli növényzet helyreállítása, telepítése, erdőterületek növelése
- települési zöldfelület fejlesztése, bekapcsolása a Nemzeti Ökológiai Hálózatba, ökológiai, tájökölógiai kapcsolatok helyreállítása
- helyi vagy országos védettségű természeti terület védettségének, természeti állapotának javítása a projekt által érintett területen vagy a projekthelyszín közelében
- invazív fajok egyedszámának csökkentése
- az építéssel érintett telken a 9/2007. (IV. 3.) ÖTM rendelet szerint számított biológiai aktivitásérték növelése a kivitelezést megelőző állapothoz képest
- a projekt által érintett területen, vagy annak közelében lévő természetvédelmi oltalom alatt álló területek, természeti értékek megismertetése a helyi közösséggel
- vízhasználat csökkentése, víz-visszatartás javítása a projekt által érintett területen

c.) *A klímaváltozás hatásainak csökkentése, az alkalmazkodás elősegítése érdekében*

- a megújuló energia-hordozók arányának növelése,
- az energiafelhasználás csökkentése, energiahatékonyság javítása
- üvegházhatású és savasodást okozó gázok kibocsátásának csökkentése
- a klímaváltozás következtében fellépő események (hőhullámok, extrém hidrológiai események) következményeinek megelőzése, kezelése érdekében megvalósított intézkedések

4. A környezeti horizontális cél megvalósítása érdekében végzett tevékenységek outputjának, eredményének nyomon követése, értékelése, az eredmények jelentése, kommunikációja

A környezetvédelmi célok megvalósulásának sajátossága, hogy a nyomon követésnek, értékelésnek ki kell terjednie nem csak a projektben meghatározott elérendő horizontális célokra, hanem a projekt által akaratlanul okozott, ún. nem szándékolt hatások feltárására is. A szándékolt és nem szándékolt hatások együttesen adnak információt arra nézve, hogy megvalósul-e a környezeti cél a fejlesztési programokban.

B.) A KÖRNYEZETVÉDELMI ELVEK ÉS POLITIKÁK SZEMPONTJÁBÓL RELEVÁNS TÁMOGATÁSI TEVÉKENYSÉGEK

Környezetvédelmi, vízvédelmi, energiahatékonysági követelményeket elsősorban azokra a projektekre kell meghatározni, amelyek az Európai Strukturális és Beruházási Alapok beavatkozási kategóriáira vonatkozó nomenklatúra⁶ szerinti I.-IV. csoportba tartozó tevékenységek végzésére irányulnak, azaz a beruházás kivitelezése vagy működtetése során anyagmozgatással, energiafelhasználással, káros anyag kibocsátással, környezetalakítással járó tevékenységek: építés, szállítás, csomagolás, berendezések és járművek beszerzése, hálózat-kiépítés, informatikai rendszerek kiépítése-fejlesztése, földmunkát, vízrendezést igénylő beruházások, káros anyag kibocsátásával, hulladék keletkezésével járó tevékenységek, felszíni vagy felszín alatti vizeket, élő felületeket, helyi vagy országos védettségű területet, létesítményt érintő beruházások:

- i. Termelő beruházás
- ii. Alapvető szolgáltatásokat nyújtó infrastruktúra és a kapcsolódó beruházások: energetikai, környezeti (hulladékkezelés, ivóvíz- és szennyvízkezelés, vízvédlem, üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, alkalmazkodás a klímaváltozáshoz), közlekedési infrastruktúra, fenntartható közlekedés, információs és kommunikációs technológiák (TEN-ICT) infrastruktúrája
- iii. Szociális, egészségügyi és oktatási infrastruktúra és a kapcsolódó beruházás
- iv. Endogén potenciál fejlesztése: kutatás, fejlesztés, innováció infrastruktúrája, vállalkozásfejlesztés infrastruktúra és szolgáltatások, Információs és kommunikációs technológia (IKT) – keresletserkentés, alkalmazások és szolgáltatások, természeti környezet védelme, környezetszennyezés megelőzése és csökkentése, kulturális örökség védelme, rehabilitálása, kerékpárút, gyalogút építése, természeti területek turisztikai potenciáljának fejlesztése, turisztikai fejlesztések, közigazgatás intézményi kapacitásának fejlesztése.

Ezeknél a projekteknél a beruházás kivitelezése vagy működtetése anyagmozgatással, energiafelhasználással, káros anyag kibocsátással, környezetalakítással jár. Ezekben az esetekben állapotfelmérésre, megelőző intézkedésekre, és a beruházás során és megvalósulását követően szükség szerint enyhítő, kompenzáló intézkedésre, és nyomon követésre van szükség.

Nem kötelező környezetvédelmi horizontális követelmény érvényesítése a szervezési, stratégiai, jogalkotási, kapacitásfejlesztési tevékenységek tekintetében, amelyek az Alapok beavatkozási kategóriáira vonatkozó nomenklatúra⁷ szerinti alábbi dimenzió-kategóriákba tartoznak:

- v. A fenntartható és minőségi foglalkoztatás előmozdítása és a munkaerő mobilitásának támogatása
- vi. A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és bárminemű megkülönböztetés elleni fellépés
- vii. Az oktatásba, a képzésbe és a szakképzésbe történő beruházás a készségek és az egész életen át tartó tanulás céljából
- viii. A közhatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatás

⁶ A Bizottság 215/2014/EU végrehajtási rendelet I. melléklete szerint

⁷ A Bizottság 215/2014/EU végrehajtási rendelet I. melléklete szerint

Technikai segítségnyújtás: előkészítés, végrehajtás, monitoring, ellenőrzés, értékelés, tanulmányok, tájékoztatás, kommunikáció